

GAZDASÁGI LAPOK

26. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Junius 25.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsplatz Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSAHOZ STB.
NYERS PONYVÁK || GABONAZSÁKOK
REPCZE BEHORDÁSHOZ || JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvevesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

Cím: Szászvevesszős.

Posta és távirat: Küküllővár.

Vasut: Zsidve.

teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégl- és alagosógyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementeserépgyártás,
B. B. 1. Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemből mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket**.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb Kutzivattyúja az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve. **BÁRDOS és BRACHFELD**, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Marke védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin,
vezérképviseelője

Budapest,
VI., Andrásy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

A kész szőlővédelmi porok között legrégebbek és ma is legáltalánosabban elvannak terjedve a **Dr. Aschenbrandt** porok. És pedig a

BORDÓI POR

a levelek és vesszők **peronosporája** és a

RÉZKÉNPOR

a fűtperonospora és **lisztharmat** ellen.

Ezen utóbbi szer segítségével a múlt évben sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A **bordói por ára** kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 64 fillér,
kisebb zsákokban ... 68 fillér.

A **rézkenpor ára** kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 44 fillér,
kisebb zsákokban ... 48 fillér.

Vezérképviselet:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Őszi trágyázás!

Belföldön az egyedüli Thomas-salakgyár! Óvakodjunk külföldi Thomassalak-utánszatoktól!

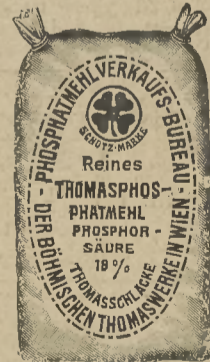
A valódi lóhere-védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb, minden növényhez alkalmazható foszfor-savas **MÜTRÁGYA**, melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinomságáért mindenkor garantálunk.

Magyarországon 30 év óta van a legjobban bevezetve!

MINDEN ZSÁK EZEN VÉDJEGYVEL VAN ELLÁTVA!

Árajánlatok, szakiratok és minden egyéb felvilágosítással készségesen szolgál!

László Marcell
Budapest, VI., Eötvös-u. 28.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviseelője.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Az idén kivételes olcsó árajánlattal szolgálhatunk! Vétel előtt szíveskedjék árajánlatot kérni! -- Eredeti stassfurti kálisókkal és káinittal legolcsóbb napi áron szolgálhatok!

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselet: **Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.**
NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. **Rendkívüli MUNKAERŐ.**

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8 .
Negyed évre 4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pözték a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjgyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad
tatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix. —	437
Tárca. — A tárca nagyhét után. — Danióvics Gyula	438
Gazdasági levél. — Bölöny Cénés	440
Az orvosi növények természetéről. — Dr. Rodiczky Jenő	441
A szőlő új ellensége. — Dr. Fucskó Mihály	442
Földalatti vizerek felkutatása	445
Védekezés a szőlőmoly ellen. — Sz.	445
Kérdések és feleletek	446
Kérdések: Hogy védekezzünk szarvasok ellen? H. S.	
— A tárcsás (Discos)-eke bevált-e a gyakorlatban?	
K. J. — Az oidium ellen hogy védekezzünk? S. P.	
— Kell-e a méhészkedéshez méhes? Egy előfizető	
Feleletek: Kataszteri felmérés által okozott kár.	
Herczeg Sándor. — Asztali tök nagyban termelése.	
— n. (Vöröshagyma a termelés. n. — A fokhagyma ter- mesztése. — n.	
Hírek	446
Aprók	448

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — A kecskeméti gazdagylés. — Az agrár blokk. — Terméskilátások a miniszterium kiadványa szerint. — A gazdasági tudósítók létszámcsökkenése. — A mezőgazdasági egyetem. — Bérbeadó birtok elintézetlen ügye. — Hibák a tenyészállatbevásárlások körül. — A szájszék körömfájás terjedése. — A tojástartás ügye.)

Szász Ferencz gazdasági levelében a szárazságról irt, de mint most közlé, IV. 10 óta nap után zuhog az áldás, a minek nem tulságosan örül, mert ugymondja a szénánk nincs „rendben”, hanem „renden” s bizony ázik s ha soká úgy tart, baj lesz. A legelőkön már is lát-szik az eső jó hatása. Mit egyék a fehérre mosott gulya meg nyáj. Az oldalasabb helyeken sok iszapot mosott le a futó zápor, de a rétek árkai még bírják a vizek levezetését s talán nem járunk úgy, mint most 2 éve 1909-ben, a mikor a boglákban levő szénát vagy derékig eliszapolta, vagy tutajjá változtatta, a renden levő ganét, meg a kaszálatlan réteket meg egészen tönkre tette. A kalászosoknak és tengeriknek, valamint egyéb ültetvényeknek és veteményeknek eddig jól fog az eső.

Aradmegyből az a hír jön, hogy végre junius 10-én megjött az eső s egy huzamban 24.8 mm. esett s ugyszintén 14-én egy huzamban 15-ig 27.8 mm. volt. A talaj teljesen átívódott, mert csendesen folyt le, minden zivatar nélkül. Így a zabok javultak sokat, de a hol a levéltetvek már előzőleg ellepték, bizony keveset használt már. Saját regiben levőkön ugyan nem tett jelenté-keny kárt, de annál többet a felesekén és kis-birtok vetéseken.

Mezőkovácsházáról lapunk egyik munkatársa a következő tudósítást küldte be:

Csanádmegyében az időjárás a mult héten meglehetősen nedves volt, 14., 15. és 16-án egész napokon át csendes zivatarmentes eső. A gabonaállomány nagyon szép reményekkel kecsegteti a gazdaközönséget, kis holdanként (1100 négyszögöl) 8—9 mm. termés várható, ha most már meleg száraz időjárás áll be aratásig s az itteni esők utáni ködök nem teszik tönkre a szemeket. De üszög van a buzában elég. Az őszi árpa aratása már kezdetét vette; átlagban 5—6 mázsát fizet kis holdanként, a téli esőzések sokat ártottak neki. A buzának aratása folyó hó 29-én veszi kezdetét.

A napiberek aratási időre: 1 kaszás 8 korona és koszt, 1 gyűjtőnek (asszony) napi 4 korona és koszt. Ez a horribilis munkabér csak a kis és középbirtokosokat sújtja. A nagybirtokosoknál minden az előző években fennállott szerződési feltételek szerint van. A magas napszámárak csak a tulajdonképeni békéscsabai község bel-területére vonatkoznak. A munkássztrájk elkerülhetetlennek látszik, miután a közép és kisbirtokosok a magas napszámárakat megfizetni se nem akarják, se nem tudják. A gabonatermés egész Békés és Csanádmegyében nagyon szépnek ígérkezik kis magyar holdanként (1100 négyszögöl) átlag 7—8 métermázsa termés várható, ha csak a mostani 3 nap óta tartó állandó nagy esőzés károkat nem okoz.

A vetések állásáról alantabb számolunk el. De a külföldi tudósítások nem a legkedvezőbbek s ezért ezekről itt írunk. A Balkán kisebb államai Románia, Bulgária közepes termései még hagyján, az északamerikai Unióból a hírek kedvezők, ugyszintén Olaszországban is, de már Oroszországban, főleg a déli részekben a szárazság dühöng, de a Németbirodalomban is nagyon szomorkodnak, mert az éger és fagykárak hatását most érzik és tapasztalják a német gazdák. Takarmányokban az állapot ott még rosszabb.

Nagy ármozgalmak a gabonátözsden Budapesten. Az októberi buza 3 nap alatt 1 koronával emelkedett, mert a rovarkárokról szinte riasztó hírek keringenek a miről a miniszteri tudósítás mélységesen hallgatott. A buza beszerzési és a liszt értékesítési ára között van disparitás. Állítólag 5000 mm. románbuzát adott el 77 kgr. súlyminőséggel 24.60 koronáért szeptemberre 3% keverékkel 3 hónapra Budapesten átadva egy Budapesti cég egy malomnak. A buza ára, midőn e sorokat írjuk 24—24.28 korona. Tehát oly árdepressió mint tavaly, aligha köszönt be az új buzával. A készletekről mitsem írunk mást, minthogy nincsenek és az az eredeti és hogy az északamerikai Unióban levők is alig bírnak ki a szeptemberi terminust. Lapunk zártakor

ismét némi árviassaesés mutatkozik a buzában. A malmok vigan veszik a román buzát.

A kecskeméti gazdagylés szerdán impozán-san nyilatkozott meg. Megelőzte ezt az f. hó 20-án megtartott „Széchenyi-szövetség” közgyűlése. Darányi Ignác megnyitó beszédében „a telepítés és parcellázási törvény”-t sürgette és a „jelenlegi vámpolitika” teljes fentartását követelte. Helyeseljük ezen kívánságait, melyek a magyargazdák létérdekei. Serényi Béla gróf erre az altruista bank létrehozásával felel és csatlakozik az előbbi vámpolitikai kívánságaihoz. Arról szó sem lehet, hogy a kiegyezésen rést törjenek. Dessewffy Aurél gróf terjesztett elő határozati javaslatot, a mely szerint:

„a gazdaszövetség föntartva régi álláspontját, kijelenti, hogy nem tartja a kiegyezés szellemével megegyeztetetőknek az argentinai hus behozatalát. Ép ezért tiltakozik az ellen, hogy a kormány 2000 tonnán fölül való behozatalt engedett Ausztriának. Fölvivja az összes illetékes tényezőket, hogy a IX. országos gazdakongresszus állásfoglalása érvényre juthasson e kérdésben. A határozati javaslatot egyhangu nagy lelkesedéssel elfogták.

Meskó Pál előadása után a következő határozati javaslatot terjesztette be:

„mondja ki a Magyar Gazdaszövetség nagygyűlése, hogy a földbérlő-szövetkezetek szervezését nemzeti és szocziális szempontokból szükségesnek tarja. Éppen ezért megbizja a szövetség elnökségét, hogy 1911. év őszén szakértekezetet hívjon össze, melynek föladata leendő gondos és részletekbe menő tanácskozás alapján, a helyi viszonyok figyelembevételével megállapítani a módokat és eseteket, melyek között ilyen társulatok létesítendők.”

Meskó Pál beszéde után Széchenyi Aladár gróf konkrét példakkal bizonyította, hogy mennyire káros, a mikor a nagybirtokosok földjeik bérbeadásánál nem nézik a kisgazdákat. Apponyi Albert gróf fölszólalásában minisztersége idejéből hoz föl példát arra, hogy mennyire kényes helyzetben volt, a mikor egy izben nem tudta a kisgazdákat kellően tömöríteni és így kénytelen volt egy alapítványi birtokot nagybérlőnek kiadni. A bérlőszövetkezetek hasznáról azok nagy hivatásáról szölt. Meskó Pál javaslatát elfogadták.

Mezőssy Béla a telepítés és parcellázásról tartott előadása után:

„kimondotta a nagygyűlés, hogy egy oly törvényjavaslat megalkotását, a mely a magyar telepítési politika szolgálatára tiz éven át legalább 100 milliót kíván fordítani, égetően sürgős föladatnak tartja és reméli, hogy a kormány ez irányban tett ígéreteit be fogja váltani. A birtokforgalom szabadságának tiszteletben tartása mellett szükségesnek látja továbbá a nagygyűlés

Cséplési szénszükségletünket

ugy az összes hazai, mint porosz szenekben

legelőnyösebben

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.
útján szerezhethetjük be!

Saját érdekünkben kériünk már most árajánlatot!

oly törvényhozói intézkedések megtételét is, a melyek a birtokföldarabolásoknál egy a kölcsön formája, leszámolási árfolyama, kamatláb különböző címeken szedett ügyvédi, felmérési díjak s illetékek, valamint a földparcellák értékelési adataira nézve is a legszélesebbkörű nyilvánosságot és hatósági ellenőrzést lehetségessé teszi és föltétlenül biztosítja.

Bernát István a földtehermentesítésről szól és kimutatta, hogy csak 1909-ben 1 milliárdnál többet tábláztak be a földre és a föld további eladósodását meg kell gátolni. Az első teendő, hogy a terhes adósságoknak fix kamatozása fel nem mondható törlesztéses kölcsönökké változtassák át. Kevesbedne a kamat és nem mondhatnák fel a kölcsönöket kellemetlen időkben. Határozati javaslatát a közgyűlés elfogadta.

Felemlítendő még Wittmann János beszéde, a ki nem tartja az agrárius blokkot szükségesnek, Baross János pedig pártkülönbség nélkül kívánja az agrár tömörülést. Olcsó napilapot akar a gazdák részére.

Laptechnikai okok miatt bővebben a gazdagylással e héten nem foglalkozhatunk, de pótoljuk az elmulasztottat a jövő héten.

*

Azon hir zeng mindenfelől a fülünkbe, hogy végre-valahára sikerül egy nagy agrárius érdek-közösséget létesíteni. Ugyanis pártkülönbségek nélkül törvényhozóink, midőn agrárius kérdésekről van szó, egy „blokk“-ot kívánnak létesíteni. Évtizedes mulasztások pótoltnak helyre és a kormányozás hány rossz mezőgazdasági törvényt mellőzhetett volna, ha ez előbb történik meg. Csak gratulálni lehetne a blokk megalakulásához. Meglátjuk hogyan lesz, létrejön-e a „blokk“? Kívánatos volna. Mindenesetre, ha megvédené mezőgazdaságunk érdekeit. Ausztriában ez a blokk régóta meg van és mint látható, nem az osztrák mezőgazdaság kárára.

*

Mult szombaton délben adatott ki a földművelésügyi miniszter által az idei termésjelentés. A mint abból kivehető, kitünő termésre csak Csanádmegyében van kilátás és csak a zab „jó“ ott általában. A Duna bal és jobbszárán van kilátás általában jó termésre, míg nagyjából csak közepes termést várhatunk. Általában a zabter-

mesre van a legrosszabb kilátás. A legjobb az árpa, azután következik a buza, majd a rozs és legvégeül a zab termés kilátás. Nélkülözzük azonban a kimutatásokban a rovarkárrok jelentését és kissé optimisztikus a rozsáról szóló tétel. A repczetermés közepes. A tengerik drótféregesek, gazosak, vadrepcezesek, a májusi fagyok benne sok kárt tettek. A burgonya elég kedvező, de a levélfodrosodás fenyegeti. A zöldség elegendő mennyiségben jön a piacra, a babokban a fagyok nagy kárt tettek. A káposztában bajok vannak fagy, földi bolha, hangya, drótféreg és csiga kárt tettek és tesznek. Köles és tatarka közepes, a czirok kielégítő, kender és len eléggé sikerült, a dohányban sok a drótféreg, több helyen a szárazság okozott kárt, komló erőteljes cukor és takarmányrépa elég szép, lucerna, lóhere kiadós, zabosbüköny kedvező, csalamádé visszamaradt. A rétekről az anyaszéna termés kielégítő volt, a legelők elég zöldek, A szőlő termés kilátásai elég jók, de bajok vannak a peronospora, szőlómoly és lisztharmat fellépte miatt. Gyümölcsstermés a fagyok által szenvedett s alig lesz közepes.

*

Ugyilátszik a gazdasági tudósítók ügykörében nagyobb változások lesznek. A földművelésügyi miniszter újabb körzetbeosztások létesítésén fáradozik. Erre vall azon körözüvény, melyet a tudósítók egy nagy része a gazdasági felügyelőségektől kapott. Az előttünk fekvő egy ily körözüvény szövege a következő:

X. Y. urnak

„A gazdasági tudósító urak működésére nézve a földművelésügyi miniszter az ő nagyméltósága újabb és czélszerűbb körzetek felállítását határozta és rendelte el s azok létszáma 70%-kal csökkenni fog.

Minthogy uraságod lakhelye nem esik a körzet megfelelő pontjára, kérem ezen viselt tisztségről lemondását a földművelésügyi miniszteriumnál bejelenteni, hogy eddigi eredményes tevékenységeért köszönetét és elismerését kifejezhesse. Teljes tisztelettel

.

Bár a miniszter alantasának fogalmazása teljesen logikátlan, mégis azt látjuk, hogy a miniszter jóakarátában nincsen hiány, a ki a mult

TÁRCZA.

A gazda nagyhét után.

(Gondolatok a májusi gazdasági kongresszus után.)

A feltámadás magasztos ünnepe után, a természet a kibontakozásával, a rügy a virágfakadással átvette ismét az örök élet és fejlődés folyamatát, szimbolizálva az örök természet törvényét, hogy a fejlődés — a haladás — a holt pont, már a visszafejlődési folyamat kezdete.

A magyar nemzeti állam mint agrár állam, földrajzi és természettudományi előnyeinek fogva szintén a fejlődés jegyében lépett, midőn a földművelésügyi tárcza tárgyalásával összeesett a nagy gazdakongresszus, a hivatalos eljárás az autonomikus eljárással, mi oly szerencsés összeegyeztetésnek tekinthető hogy az áldásos végeredmény alaposan remélhető. az ország nagyarányú gazdasági fejlődésének megalapozása és megindítása.

A festő midőn egy nagy koncepcziója képet alkot vázlatot készít s aztán megy át a kép kidolgozására. Itt is ugyan az áll, ma csak egy jó vázlat legyen elkészítve, a kidolgozás sok hosszú évek mű e lessz!

Elmélkedjünk tehát a fővázlat felett mint a mi a fenti kettős eljárásból kialakítható.

A nagyarányú gazdasági fejlődésünknek a keresztülvitelét a lehető leggyorsabb ütemben indokolja hogy az ország terhei rohamosan emelkedtek, különösen legutóbb s fájdalom nekünk különleges helyzetünknel fogva a ránk rótt terhek arányában kell fejleszteni teherviselési képességünket!

A mult büne az, hogy ezt semmiféle kormány figyelembe nem vette, szem előtt nem tartotta, de ez részben bün jobban nemzeti szerencsétlenség, hogy gróf Széchenyi István óta olyan állam férfit vezető politikai történelmünk nem mutat fel, a ki a közgazda reformatori képességeit birta kiváló egyéni tulajdonánál.

De ezt a nagy elmét, a kit az örök gondviselés adott a nemzetnek, elláttuk „a legnagyobb magyar“ jelzővel, de érthetetlenül mellőztük s csak ujabban kezdjük érteni őt.

A gerince tehát teherviselési képességünk rohamos fejlesztésének, csak a nagyarányú közvagyonosodás lehet, ezt kell vizsgálódásunk tárgyává tenni, hogy mely módok és eszközök látszanak célhoz vezetőnek?

Kétségtelen hogy talaj, éghajlati és csapadék viszonyaink által földművelésre utaltak vagyunk ez az alap, mert bármennyire igyekeztek is a merkantilistákat a gazdákkal összekülönböztetni, felülkerekedett a magyar józanság, s ma belátja

évi termésbecslés hibáit ki akarja küszöbölni és eltüntetni, a mi dicséretreméltó ténykedés. Hogy a miniszter jóindulattal van a gazdaközönség iránt, azt uton-utfélen tapasztaljuk. Örvendünk egyuttal, hogy az e rovatban többször hangoztatott gazdasági tudósítói létszámot esőkenti, de hangoztattuk, hogy a tudósítónak legalább is 800 korona évi javadalmazást kell adni és akkor felelőségre is lehet őket adataiknak helytelensége miatt vonni. Örvendünk mi is, hogy a tudósító számcsoökkentési eszménk méltatásra talált.

*

A mezőgazdasági egyetem kérdése előtérbe kezd nyomulni. A vallás és közoktatási tárcza költségvetési vitában, mindig csak egy tudományegyetem felállításáról esett szó, de sohasem a mező és közgazdasági egyetemről. Pedig hát ezt a kérdést is mielőbb meg kellene valósítani. De erre a „nagy pénzkérdés“ előteremtése miatt vannak és lesznek bajok. Az egyik fél pusztán köz- és mezőgazdasági egyetemet óhajt, az állatorvosi főiskola vezetősége a mezőgazdasági egyetemet magához, a harmadik pedig a polytechnikumhoz (miként Bajorországban) óhajtja csatolni. Látjuk, hogy a nagyhirtelenében és másként mint a harmadik módon ez a kérdés nem lesz megfejthető, mert az elsőhöz nincs meg a kellő tőke, a második mód pedig a nehézségek egész halmazát zudítaná a gazdákra. Az állatorvosi főiskolából előbb egyetemet kell csinálni. A gazdák azonban sem vágyódnak Hutyrához birodalmi közösségbe. Münchenben különben oly szépen fejtették meg a gazdasági egyetem kérdését, s a budapesti József műegyetemen néhány tanszék krealásával a létezők kibővítésével mesésen meglehetne a mezőgazdasági egyetemet, ha egyelőre nem is létesíteni, legalább is megalapozni. Hogy az Óváratt levő kísérleti telepek Budapestre lennének áthelyezendők, az természetes. A gépkísérleti állomás különben Budapesten oly kiváló berendezésű s oly jeles vezető áll az élén, hogy az óvári teljesen feleslegessé válik. Oly tantárgyak, melyek a polytechnikumon elő nem adatnak, pedig részben az egyetemen, részben az állatorvosi főiskolán, állatleltani, kísérleti, rovar-tani, kertészeti állomásokon hallgattatnának, miként az orvosoknál,

mindenki hogy az agrárius a merkantilista nélkül nem él meg és megfordítva mert egymásnak a fogyasztói.

Sok ut vezet Rómába, százféle vélemény is hangzott el, egyik az állattenyésztés fejlesztésében, másik a szövetkezeti tevékenységben harmadik a birtok eldarabolásban, a jó hitelben stb. látja a jövő boldogságát, de ez mind részlet, nekünk a fő ut kell, ez pedig elsősorban a gazdasági szaktudás! Ez az első és fő kis és nagygazdának mert még nagyon kevés igaz tudású gazdánk van, a ki a belterjes gazdálkodással tisztában van. Alig látunk még egy két igazi okszerűen vezetett belterjes gazdaságot, a hol a jövedelmezőség megfelelő! Hiába adjuk a hitelt a gazdának, ha az nem lesz okszerűen felhasználva, úgy az áldás, átokká válik.

Amerikában mint napról-napra olvassuk — mindent elkövet az állam hogy gazdái tudását emelje, minden utat és módot felhasznál hogy a tudást eljuttassa a gazdatársadalom minden rétegébe.

Ez tehát a főczél a gazdatársadalmat szemléltetve oktatni, mert a betű nem áll a magyar gazda szeméhez, minél több mintagazdaság berendezésével, vándortanítókkal, vásár- és ünnep napokon gyakorlati előadásokkal oktatni a talaj művelés és vetőmag kiválasztás helyes alap-

KÖSZEGI KÁROLY FÉLE SZABADALMAZOTT MOTOROS TALAJMŰVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgépek bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, aminőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekevel. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30-50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméstöbbletek is). — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitünően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztaszőlős, gróf Karátsónyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonyfalva, Máár Zoltán Alattán, Rakovszky Antal Kocsósz, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendréd, Machmer János Pusztarastovác, Razgha, Ernő Hontkiskér, Tománovics György Bácsbokod, Pannonhalmi főapátság Kismegyer stb. stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

gyógyszerészeknél stb. egyes tantárgyaknál, ma is Budapesten divik. A Budapesthez közel fekvő uradalmak is készséggel megengednék az ad oculos demonstrálásokat. Hogy a mezőgazdaság ilyképen és főleg a tanszerekre gravitálóknak már nem volna lekicsinyelt valami, az kézzelfogható és megszűnne bizonyos analfabétizmus gazdasági szakkérdésekben a szakminisztériumban, a hol az ügyhöz nem értő jogászok intézik el a gazdasági szaktudást igénylő aktahalmazokat. Buday Barna az ezidei gazdasági kongresszuson igen szépen kimutatta a mostani helyzet tarthatatlanságát.

Érdekes különben a köz- és mezőgazdasági egyetemek ügyében összehívott értekezlet határozata, mely szükségesnek tartja, hogy a felállítandó új egyetemnek szorosán vett *mezőgazdasági*, illetve *közzgazdasági* jellegűek legyenek s a nemzeti termelés szolgálatában álljanak. Kimondotta továbbá az értekezlet, hogy a köztisztviselők minősítésére vonatkozó törvényt mielőbb módosítandónak tartja oly irányban, hogy jövőben a szakminisztériumokban csak mezőgazdasági, közzgazdasági és műegyetemet végzett hallgatók legyenek alkalmazhatók a magasabb kvalifikációt igénylő állásokra. Jogászok csak azon osztályokban, amelyek különleges jogismereteket kívánnak. Ez a határozat egy nagy és átalakító vihar előszele!

A vallás- és közoktatási minisztérium pályázatot hirdet, hogy bérbe adhasson egy közalapítványi birtokot. A pályázók hűségesen leteszik a kaucziót az adóhivataloknál. Elmult 2 hónapja, hogy a pályázatok felbontattak, értesítést azóta senki sem kapott a pályázat sorsának eldöntéséről. Kaucziók pedig 12 reflektánstól mindegyike 7500—9000 korona kamatmentesen fekszenek az adóhivatalokban. Mit gondoljunk erről? Hát 12 reflektáns adófizető sorsa nem érdekli a minisztériumot? Pedig ő akar üzletet kötni. Lehetséges ez anno Domini 1911-ben?

Panaszok érkeznek az ideai állami tenyészállat bevásárlásról. Arról panaszkodnak állandóan a baromfityenésztők, hogy állataik megvétele után néha hónapokig is kénytelenek az elszállítás idejét bevárni, míg egy ukáz arra engedelmet ad. Ujabb késedelemnek a pénzhez jutásig.

ismereteire. Nevelni kell a gazdát kisgyerek korától arra a miből megél, az iskolában kell leendő foglalkozása iránti szeretetet beleoltani s *hogy munkája becsében találja az egyéni becsületét is!*

Nagy bajunk, egy nemzeti jellemvonássá elharapódzott sajátosság a magyar fajban minél kevesebb munkával, minél nagyobb jövedelemre szert tenni és nagy hanggal láblógázza élni! az eredmény, hogy a munkának nincs becsülete sehol.

A földműves gyerek ha káplárságig vitte, okvetlen hivatalosolga akar csak lenni vagy munkásfelügyelő s így felfelé! Az angol főuri család sarja, az vállalatot alapít, kereskedelemben, iparban, gazdaságban dolgozik távoli gyarmatokon, vagyont szerez; nálunk izléstelen valami még a meggazdagodott iparos vagy kereskedő gyermekeinél is, csak jogász és mielőbb bőfizetésű hivatal s csak mentül kevesebb dolog, mert árt a finom idegzetnek!

Gróf Széchenyi azt mondja, ha reformot akarsz, kezd önmagadon! Tehát tanulni, dolgozni, tudni, akarni kell!

Ne méltóztassék azt hinni, hogy ha az embert a lóra ráültetik már lovagolni is tud. De a magyar szereti ezt hinni!

A gazdasági kulturműveltség nagyarányu terjesztése legyen fő cél a munkásosztálytól felfelé, mert mikor a fiatal gyümölcsfák kitördelése gyermekies örömet szerez népünk felnőtt tagjainak, a mikor az „intelligens” kisgazda hasba rugdossa a néhány napos borjus szoptatós tehenet, mert tőgy fájdalmi miatt nyugodtan nem áll meg, akkor kérem maradjunk az alapnál és kezdjük ott a nevelésen!

Ne legyen a kulturműveltség egy generál szósz, hanem a szak a kereset tudás legyen alapos!

Nem látom azért sötétnek a világot csak az anyagi eszközök nyújtásáról egyidejűleg, nagy súly helyezendő a tudás terjesztésére!

Foglalkozzunk már most, hogy a nagyarányu közvagyonosodásnak mik az eszközei a mi az igazi nép jólétet megteremti, mert igaz ugyan, hogy a középosztály a nemzet gerince. Ezt mi magyarok tudjuk és érezzük ma legjobban,

De mi ez ahhoz képest, a mit a szarvasmarhatenyésztőkkel megesik. Egy példát a sokból. A közelmúltban előfordult, hogy januárban kiszáll a gazdasági felügyelő, hogy az egyik birtokos által felajánlott, eladó 6—7 db bikát megnézze. Valamennyit a köztenyésztésre alkalmasnak minősíti, az ár is megfelelő, márczius végén eljő az érdekelt községek kiküldötteivel és tényleg, de most már csak 3 dbot vesz meg. Egyet elvezettet. Ennek ára is lassan bár, de beérkezik. A birtokos sürgeti a másik két bika átvételét a felügyelőnél, de a községeknél is. Egyedül az utóbbiak válaszolnak és jelentik, hogy nem reflektálhatnak a bikákra, mert a felügyelő megtagadta a kedvezményes bevásárláshoz a hozzájárulást. A birtokos etette a bikákat január óta és végül eladta husnak a 188 korona veszteséggel. Két kérdés foglalkoztat bennünket. Érdemes-e az álladalomnak tenyészállatokat nevelni és valjon, ez a módja-e középirtokos osztály felségelyezésének? A magyar gazda az éhen veszhet, de külföldi anyagra jut pénz bőven. És külföldi utazásokra és tanulmányi kirándulásokra jut pénz, a mire kell, meg nincs garas?

A száj- és körömfájás 2111 községben van, a szaporodás 390-el több, mint az előző héten. De a legsajnálatosabb jelenség az, hogy Csanád és Csongrád megyében a beteg állatok tejének élvezete folytán az emberek között is elterjedt. Persze a kisgazdák orvost nem hívnak s így a kór szélesebb rétegben terjed el. A belügyminisztérium közegészségügyi osztályának legerélyesebb közbelépése volna szükségessé.

A tojásbörze létesítésének kérdése már kb. tíz éve foglalkoztatja a budapesti közéletet. Beleszólt ebbe a székesfőváros ügyosztálya, enquete-t is hívott össze annak idejében, de beleszólt a BOE. is ebbe a kérdésbe. A tojástözsde úgy látszik csak akkor létesül, ha tényleg a főváros veszi az ügyet a kezébe. Bizonyos, hogy e tözsde nék tökéletes berendezésük és jó felszereléssel kell ellátottnak lennie. Immár elviselhetetlen azon állapot, hogy Budapesten wieni vignettával ellátott tojást fogyasszon a magyar közönség. Mi már ezeltől évekkal az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lap”-okban

de az alap a földműves osztályunkban van, mert a sok adó és a sok katona innen jön!

A kisgazda osztályunknak a gazdasági tájékoztatatlanságon kívül legnagyobb baja a *hitel és az értékesítés szervezatlensége*, felesleges részletesen vázolni, a ki közviszonyainkkal ismerős, tudja hol szorít a cipő.

Nincs földje elég! kiáltja a sok népboldogító. Dehogy kevés általánosságban, több is mint kellene, mert kisgazda közönségünk földéhségben szenved! Sok föld sok jövedelem pedig kevesebb föld, olkszerű belterjes gazdálkodás, adja a sok jövedelmet, főként a kisgazdánál ki a maga családjával és cselédjével együtt dolgozik hajnal-tól-estig. Biztos az eredmény, mert sem a teljesített munka minőségében, sem mennyiségében nem csalódik ha lélekre megy a dolog!

A munkásosztályból pedig kisbirtokost csinálni műuton a fölött vitakozni sem kell! A melyik szorgalmas munkájával takarékosságával boldogul az úgy is kisbirtokos lesz, a melyik lusta annak kisbirtoka az alkoholban felolvad és elpárolog!

Itt a veszedelmes játék, a sok parcellázással most megint egy nagy központi parcellázó bank alakult, vidéken gomba módra nőnek a parcellázó bankok, s minden zugban parcellázásban dolgozik, de már a szövetezetek is kapkodnak!

No kedves honatyáim az Urban ide kell ám de hamar egy jó és okos törvény, mert az a magyar föld és az a jó magyar földműves nép, talán még sem egészen arra való, hogy a spekuláció, a más vállalkozástól járóstökét a pukkadásig hizlalja!

Ezt csak elméleti s a magyar viszonyokat nem ismerő kisgazda találhatja jónak. De felcsigázott árban, földhöz juttatni az embert óriási teherrel, állati beruházásra pedig semmi se marad, ez a magyar faj czéltudatos kiölése és semmi más mint az utirány Amerikába!

Nagyon téves irány magyar nemzeti szempontból ez is, s az a nagy ráutazás a nagybirtokokra. Ez a népboldogítás ürügye alatt történik és a nemzetközi szocializmus aknamunkája, a mely nálunk a malmára hajtja a vizet, a régi osztrák politika iskolának mindent pár-

megírott cikkeinkben utaltunk arra, hogy voltképen milyen anomália a kiviteli refakcionális bázis. Így utaltunk arra, hogy a stájerek pécsi központukban gyűjtik össze a Dunántulon termelt magyar tojásokat, melyek azután „steirische Eier” vignettával ellátva élvezik a kiviteli r.-t. égise alatt a MÁV szállítási refakcióját. Az országban mindenfelé megvannak a kereskedelemnek a rayonjai, gyűjtőtelepei, melyek azután kihasználják a helyzetet és mivel a nép cserekereskedelmet üz az olcsóbb szállítási díjtételekkel Wien felé a kereskedő nagy hasznot vág zsebre. Alakult is pár évvel ezelőtt egy baromfi kereskedők szövetsége Lázár L. Pál elnöksége és Sztéryni Bertalan titkársága mellett, mely sarokba szoritotta az élelmiszer kiviteli r.-t.-ot, hogy a kivitelben részesedhessék vagy a refakcionális állapotokat megszüntesse, vagy esetleg szintén ilyenekben részesülhessen. Utóbbi következett be. Szélcsend állott be az egész vonalon. A vezető az élelmiszer kiviteli r.-t. lett s annak aegise alatt folyik a kedvezményes szállítás tovább.

Most a „Magyar Közélet” június 17-iki számában a leplet kissé fellebbenti, amennyiben Ziegler Nándort a vásárcsarnokok főigazgatóját meginterwiewolta a lap tudósítója és küldt a kereskedelmi miniszter kivánsága, hogy a székes főváros az élelmiszer kiviteli r.-t. tulajdonában levő soroksári-utcai hűtőházat átvegye. Ez azonban lehetetlen dolog, — mondja a főigazgató, — a főváros nem vásárolhatja meg a hűtőházat, mert az nem felel meg a tojástözsde céljainak. Se a vágányai, se az egész berendezése nem megfelelő. Hanem Folkusházy Lajos fővárosi tanácsnok az élelmiszer osztály vezetője, dolgozik most egy terven és azt hiszem, hogy ennek megfelelően fogják felépíteni a tojástözsdet és mihelyt a főváros státuszrendezése befejeztetik, létesül is a tojástözsde. Több ízben említék, hogy a tojástözsde létesítése sok pénzt fog felémészteni, de ha a főváros a szükséges összeget rendelkezésre bocsájta, meg lesz a tíz éves gondolkodásnak is az eredménye. Megnyugtató azonban az, hogy a földmívelésügyi minisztérium tehát az adófizetők filléreiből épített hűtőház, mely horribilis taxáival a czélnak meg nem felel, a milliomosok és szállító czégek spekulációjának

tolni a mi a magyar nemzeti erőt és egységet aláásni alkalmas!

A nagybirtokok gazdálkodására maguk a tulajdonosoknak kifogása hogy nem hozza meg a tőke 3%-át. A népboldogítóké nem ad munkát a népnek!

Rendben van! Aláírom. A nagy birtokaink nagy része így van kezelve, igaz de ez nincs rendjén mert az államnak nem csak népességével szemben vannak követelményei, hanem területével szemben is a mai népeségi viszonyok mellett. Tegye meg ez a földterület is a magáét, adjon tápanyagot, munkát és foglalkozást a népességnek annyit a mennyit csak képes!

Nem riadok vissza annak elismerésétől is, bár a magánjogkörébe vág, hogy ezt joga van az államnak megkövetelni, sőt végre is hajtani, mert az emberek egy csoportja azért egyesült egy meghatározott földterületen egy állam keretében elsősorban is, hogy jogvédelmet! teremtsen az anyagi boldogulást, fennmaradást és fejlődést illetőleg!

Frigyes főherczeg okszerűen kezelt mosonmegyei 35 ezer holdnyi birtokaiban, a befektetett tőke 8—11%-ot jövedelmez átlagban! Kérdem most már hát ez csak privilegium vagy a Mindenható csak éppen ide ad következetesen ilyen áldást? Ugy-e nem!

Tessék annak a nagybirtoknak okszerűen gazdálkodni akkor nincs kifogás ellene, mert teljesíti kötelességét, sőt oktat, mert erejénél fogva elsősorban tudja beszerezni mindazt, a mi a modern okszerű gazdálkodás követelménye s juttatja állapotban és vetőmagban annak a vidéknek a gazdasági haladás áldásait!

Nincs tőke, nincs tudás! Beszéljünk magyarul! A gazdatiszti osztály egy jó része képtelen belterjes gazdaság vezetésére, mert nem abban nőtt fel, élemedett, meg sok volna a ki tudna, de nem jut olyan viszonyokba és van elég aki már kiöregedett a tanulásból.

Főuri és nagybirtokosaink nagy része, tisztelet a már szaporodó igen tiszteletre méltó kiviteleknek szintén nem bír halvány tudással sem, pedig talán érdekük és módjuk is meg volna hozzá, de uradalmak élére sokszor olyan em-

stb. nem lesz kiszolgáltatva. Ha tehát létrejön a tojástőzsdé és pediglen egészséges alapokon és nem lesz határidőzlet, úgy akkor van remény, hogy a termelő gazdáknak és Budapest szék- és főváros fogyasztóinak is jobb ellátásban lesz végre-valahára részük.

—ix.

Gazdasági levél.

Kassa, 1911. junius 20-án.

A május utolsó harmadában országszerte beállott hideg, hó és fagy minálunk is hagyott emlékezni valót, különösen a kertgazdaságokban de kint a szántóföldeken is. A kertek bab, ugorka kelései sok helyen tövig fagytak s még azok a gazdák kiknek kegyes volt a fagy érintetlenül hagyni a szivlevélkéket szerencsésen jártak, mert azoknál a növények kiépültek helyrejöttek. A korai burgonyák kikelt növéseit is megcsipdeste a fagy, de ezekben erősebb kárt nem tett. A keletgető csalamádék hegyét alaposan leforrázta a fagy s a különben is kényes tengeri sok helyen még máig is érzi, mutatja a fagykarak hatását. Hogy a répa vetésekben kárt nem tett e késői váratlan vendég, azt csupán annak köszönhetjük, hogy ezek még nem voltak kikelve akkor, — mert a szárazság miatt sok helyen még most is keletet a répa. — Gyümölcsfáink virágzásában a fagyok kárt nem tettek és a mint a virágzásból következtetni is lehetett különösen cseresznyében hatalmas termés van, a mely részint a szárazság, részint földrajzi fekvésünknel fogva még csak most érik. A májustól öröklött szárazság hű maradt hozzánk junius első nagyobb felében is, úgy annyira, hogy a szárazságon még Medárdus esepelő kritikusa napja sem tudott erőt venni. Volt ugyan junius 10-én Margitkor egy hatalmas áztató esőnk, — de ez jó részt már későn jött. Nagy jótétemény volt ez ugyan főleg a kapásokra, kalászokra is, — mert hiszen a rozs, buza szeme képződésben van, az árpa virágzik, — de hol késik a zab? — Még nem hányja a fejét, alacsony, ritka, alsó levelei összesodorodva; mi lesz ebből? . . . Még, a tavalyinál is rosszabb termés? . . . Hiszen akkor a zab drágább lesz a buzánál jövőre, mikor ma is drágább már a rozsnál, árpánál. Fejlődésben s termés kilátásban a rozs vezet nálunk, mert ennek hatalmas töme-

gü szalmája lesz, s szemtermése is jó közepes aratáson felül ígér, — bár ezen növénynél is okozott kárt a fagy, hideg, zivataros szelek, mert sok a foghijjas kalász s a kalászok általában nincsenek arányban a hatalmas szalmával, — mert a szárazság miatt a remélnél rövidebbek maradtak. A buzák általában ritkák, alacsonyok, kurta kalászuak és még jó, ha ezen fogyatékoságukhoz nem jön egy kellemetlen pótlék, a rengeteg tömegű buzavirág és más gyom, mint a ritkás növesű kultur növények általános attribútuma. Így tehát buzából szalmában gyenge, szemen közepes termésre számíthatunk. A tavaszi kalászosok közül az árpa jobban áll, bár nem erősen, mert ritkás, sok lesz benne a sarjkalász, a szalma általában alacsony, sok helyen csak araszos, a kalászok vékonyak, így tehát legjobb esetben gyenge középtermést fognak adni.

A zabok szomorú képet mutatnak, általában még nem kalásztak, ritkák, igen alacsony növények, szóval igen gyenge aratási kilátással bírók. Legszomorúbb a helyzet takarmányainknál. A mult ősszel egérkarak miatt kiszántott összes lóheréseink helyébe vetett zabosbükönyeink ma olyanok, hogy a kasza sem hordaná össze, az alsó levelek leperegve, részint összesodorodva, itt-ott már hányja fejét a zab s piroslik a büköny virága, szóval a fejlődés befejezéshez közeleg. Bizony lesz zabosbüköny tábláinknak egy része, talán 10 százaléka, a hol a rendet a kasza nem fogja összehordani és így legeltetésre kerül. Tessék csak már most czeruzához nyulni s kiszámítani, hogy a drága pénzen vásárolt (tavaly 180 kor.) s szép reményekkel elvetett lóherét kirágtá az egér, most ezen elsődleges kárt helyreépítendő egy amúgy is drága takarmánynövényvel próbáltunk szerencsét, a zabos bükönnyel és ebből is igen gyenge termésünk lesz, hogy mibe kerül majd a betakarított zabosbüköny széna métermázsája? s mily óriási fűbéré lesz annak a jószágnak mely pár napalatt lerágja majd a le nem kaszálható zabosbüköny szigeteket. Mert hiszen foltonként, szigetenként ilyen rossz a zabosbüköny, a hol sekély a termő-talaj míg az üdebb talajokban csak kibirta valahogy a nagy tavaszi szárazságot. Hogy aztán lesz-e arány az ilyen drága takarmányon termelt hus gazdáknak jutó ára s azok termelési költsége

között ezt majd a jövő mutatja meg, no! meg a a külföldről beözönlő . . . ? idegen hús.

Luczernásaink nagyon nehezen tudtak virágzásba jutni a hideg és szárazság miatt, de végre mégis csak kasza, illetve már fedél alá is kerültek s a régibb luczernások jó első termést adtak. Ezen luczernások, a melyben az egerek kárt nem tettek 26 q. szénát adtak, míg az egerek által nagyon megritkított s a szárazság miatt pótvetésekkel ki nem foltozhatott tavalyi luczernások csak 10—12 q-t adtak. A tavalyi jó és szép répatermés hatása még ma is mutatkozik, mert még mindig van néhány szekérre való szép és ép sárga eckendorfi répánk. No! nem lesz jövő ilyenkor, mert a répa ritka, késői s, bár az utóbbi esők nagyon sokat javítottak a répa állapotán, abból jó termés nem remélhető, mert foltos és a szárazságunkra jellemzően irhatom, hogy egyes répa sorokban, most az egyezés után is van friss kelésű répa. Hogy ezekből már nem lesz télire eltenni való répa az bizonyos.

A kapások másika, a burgonya, szép, jól erőteljesen kelt, üde, szép terméssel kecsegtető, bár erről ma még korai beszélni. Szomorúan kell még megemlékezni az ideai vetésű lóherésekről, fűvesekről, melyek csak részben keltek ki s ez utóbbiak alighanem teljesen karba vesztek. A kulturnövények szomorú állapotát ellensúlyozandó talán, a természet vadnövényei gyönyörű szinompában vannak, hatalmas területek egészen sötétkekek a szarkalábtól (delfinium) s a vadrepce ez évben régen nem tapasztalt tömegben lép fel, még a jó kultúrāju területeken is.

Nem valami vérmes reményekkel kecsegtet tehát az aratás s még lehangolóbb környékünk azon helyzete, hogy állattenyésztésileg is igen szomorú körülmények közé jutottunk a száj és körömfájás uralkodásával. Alig van vármegyénkben község, a hol ez a veszedelmes nyavalya ne hatna bénítólag a forgalomra, a gazdasági munkákra a gazdák zsebére. A szerencsétlenségben még szerencse, hogy ez a betegség gazdaságunkba csak a tavaszi munkák teljes befejezése után kopogtatott be, május 14-én. Egy magyarigás ökörben két teljes napig lappangott a betegség a nélkül, hogy az étvágytalanságon és bágyadságon kívül bármely részében is mutatta volna a betegség külső jeleit. Természetesen a hő-

bereket állítanak a kik egyáltalában nem odayalók. Nem ismerik fel embereiket s nem becsülik meg a tudást, hanem gyakran a szolgai készséget! Pedig ha szegény is az ember, annak is van annyi joga tartani valamit magáról, mikor önerejéből lett emberré s nem pusztán születés folytán! Főpapi birtokainknál ugyan ez áll, mert kevés kivétellel a kétségbeesésig külterjes gazdálkodás folyik!

Ilyen viszonyok között aztán ne csodálkozzanak főpapjaink és főuraink ha a nagy birtok ellenes tűz, a czéltudatos nemzetközi fujtatóval éleszgetve egyre terjed!

Elsősorban kötelességük a tétlenségből kilépni, mert a nagy gazdasági fejlődés és közzgazdagság kiindulási pontja a nagy birtok és nagytőke akezióba lépése!

Tudok főurat a kinek milliója hever az angol bankban, de 17 ezer holdas gazdaságában ökre sincs elég!

Hát ez lehetetlen állapot, állami szempontból tarthatatlan helyzet.

Minden káptalan óriási pénzüsszegeket kezel alapítványi pénztárában s adja a pénzt 7% kamatra 7% késedelmi kamattal. Kérem egyezik-e ez a pénzkezelési racionnal a méltányosság szempontjából akkor mikor ájtatos elődeink jótékony-ság s a lelki erősség emelésére adakoztak?!

Indokolt, hogy ilyen eljárás álljon fel az utódokkal szemben? Az volt-e az intenciója az adakozóknak hogy egy tőke kihizlaltassék az utódok husából és véréből?

Bizonyára nem, hanem az, hogy a különös jogokkal felruházott magyar anyaszentegyház, melynek szüz Máriát felekezeti lobogója, történeti időkben felekezet külömbsege nélküli magyar nemzeti lobogó is volt, a magyar nemzeti erőnek egy különös védelem alá helyezett örök alapja, kutforrása legyen.

Teljesítet tehát ez az erő a hivatását, a szeretett nevében, melynek örök hirdetője.

A katolikus autonomia rendezésének meg lehet oldani a kérdést a legmegfelelőbb módon!

Nagy idők küszöbén állunk, nem véres kardot, hurezcolnak ma az országban, a béke galambja hordja a zöld pálma ágat a virágos reményteljes rónák felett.

A nemzet elejének kell első sorban megérteni az idők szavát s mint a multban is megértette, úgy a jelenben is tegye kötelességét!

Nem kell akkor kivándorlás akadályozására törvény, nem kell Egyke elleni statutum, nem kell a drágaság kérdése felett marakodni, tessék csak az okszerű belterjes gazdálkodásra áttérnie a nagy birtokoknak, millió és millió munkáskézi nyer boldogulást, egy jólétben élő gazdatiszti

osztály erősíti a közép osztályt, iparunk és kereskedelmünk egészséges fejlődésnek indul, subvenzió nélkül is, és a nagy termelés a könnyebb megélhetést biztosítja a városi lakosságnak.

Serényi gróf a Zselénszki lakomán azt mondta: „a szövetkezeti eszme meg fog érní az ország társadalmának érzésével és annak erkölcsi fejlődésével! Nagy igazság és főként tanulság!

Ne a kormánytól várjunk mindent, azt, hogy csináljon bankot, kínáljon füt-fát pénzzel, tölje belénk a tudást, osszon olcsó de mesés állatot s végül még jó időjárást is megrendelésre szállítson!

A gazdatársadalomnak magának kell megmozdulni és az óhajtott fejlődési irányát megjelölni, a kormány pedig kötelességszerűen segíti elő a kibontakozást!

Rendezzük a hitelkérdését modern alapon a külföldi példák és tanulságok levonásával, az összes hitelnyugták pontos könyvvezetéstől függővé és kötelezővé, a gazdasági tudást terjesszük a gazdatársadalom minden rétegébe úgy társadalmi mint hivatalos, uton szervezzük az értékesítést, hogy a fogyasztó és termelő egyaránt érezze a reformok áldását s végül szervezzük a gazdatársadalmat de mielőbb!

Csak így fog beteljesedni rajtunk a sokat hangoztatott ige: a magyar nem volt, hanem lesz!

Danilovics Gyula.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

mérő 41° os lázt mutatott s óráról-órára vártuk a száj hólyagait, hogy belőle ragály anyagot kapjunk összes állataink befertőzésére. Ez a befertőzés azonban nagyon nehezen sikerült, valószínűleg azért, mert épen ezen napokban szüvén meg szeszgyári üzemünk, a moslék savas hatása (?) miatt a fertőzést háromszornégyszer is meg kellett ismételnünk s volt teherünk, mely csak tizednapra kapta meg a bajt daczára annak, hogy szomszédjai nyálával bekentük és ezek összennyálazott takarmányával traktáltuk. Káros volt gazdaságunkra ezen állapot, mert teheneink 300 literen felüli napi fejése került carbolsavvali denaturálás után trágyatelepre. Igaz! hogy mikor aztán a betegség általános lett nem dicsekedhettünk 300 literes napi fejéssel, mert leszállt az 180-ra s ma a betegség elmulása után is csak 210-en vagyunk. Háromezer l. tejnél többet öntöttünk ki, elpusztult egy gyönyörű egyhetes üszőborjunk; három legjobb teheneinknek egy vagy kétfőgynegyede alighanem siket marad, mert még ma is turós tejet lehet csak belőle kicsepegtetni. Tizenhét literes teheneink 10—11 liter tejet adnak ma s már azt hiszem feljebb nem is fog tehozamunk emelkedni. Nem megvetendő összegbe került a gyógykezelés, ha számításba vesszük, hogy 3 héten át 14 emberünk foglalkozott a gyógykezeléssel, mely reggelként a lábak csülkeinek kézi vízfeckendővel kiveretésével, kimosásával vette kezdetét, majd a lábvégek rézgáliczos vízzel beöntözésével nyert folytatást. A száj eczetes, majd ezután bórsavas vízzel lett irrigátor segélyével kiöblítve naponta kétszer. Később midőn a lábon a hólyagok felfakadtak cserfakéreg s faszénporhoz lett 10% vas és rézgálicz por keverve és evvel lettek a csülkök közei, körömszélék, füköröm-aljak beporozva, a körömök közé juttatásnak jó eszközüél ajánlkozott a szembefúvó gummilabda Daczára a gondos kezelésnek magának a ragályos bajnak elmúltával, utóbajok, komplikációk is léptek fel. Már beszáradtak a köröm közötti sebek, már evett jól a jószág, midőn egy napon arra ébredtünk, hogy a boka táj s közvetlen a füköröm fölötti rész megpuffad, megdagad és annyira fájdalmas, hogy az esetek 90%-ában csak a hátsó lábakon fellépő baj miatt az állat hátulsó lábain sem tud állani, úgy hogy evés-iváshoz csak első lábaira kél fel s fara az almon hever, így táplálkozik. Ezen bajt ólomeczetes, timsós hideg borogatással gyógykezeltek s lefolyása 6—8 napot vett igénybe.

Tekintve, hogy gazdaságunk igásökör állományát felerészben magyar, felerészben nyugati tarka ökrök képezik, érdekes megfigyeléseink voltak e két fajta betegséggel szemben tanúsított viselkedéséről. A mérleg karja határozottan a magyar fajta marha javára billen, mert ennél a fajtánál a betegség lefolyása sokkal enyhébb és rövidebb időtartamu volt. Magyar ökreinknél sem a szájban, sem a lábakon semmiféle komplikációk be nem álltak, azok a baj megkapása után harmadnapra már türethetően ettek s ezekkel már lehet szántani több mint egy hete, míg a nyugatiak még mindig sántikálnak s lábaik általában puffadtak és még talán 2 hét múlva sem lesznek teljesen igazhatók. A szájfájás után eddegélni kezdő állatok heteken keresztül nem ettek sem finomra vágott répát korpával, sem korpás ivóst, csak puha selyem fűvet. Volt is kelete a dülöutak, mesgyék, árokpartok fűvének, lekaszáltuk annak minden talpalatnyi területét.

A tehének száj- és körömfájásával majdnem egy időben tört ki a vész a tőlünk 2 kilométernyire levő juhmajorunkban is a juhok, báránnyok között. A választott báránnyok pár napi sántaság s néhány szutyakon fellépett kisebbszerű hólyag révén tulesek a bajon, nem így a juhok, melyek közé fejésük zenithjén tört be a baj, ezek is aránylag könnyen heverték ki a bajt a szájukban

s sántaságuk is hamar elmúlt, de a baj a tőgyükre vette magát s négy darab elpusztult üszkös tőgylobban, míg 8 darab tőgylob miatt elveszítette tejelését örökre, a tőgye teljesen tönkre ment.

Hogy a hasadtkörműek utolsó gazdasági képviselője a sertés se maradjon ki a bajból, legutoljára ez is megkapta a bajt. Az idősebb állatok körömfájás utján szabadultak a bajtól, de a szoptatók rossz esztendőnek, hogy hólyagos kiütések mutatkoztak s a kis malacok 50%-a alattuk elpusztult.

Nem hiába 13-ik éve az itteni gazdálkodásomnak, de a babonás 13-ik szám erősen kimutatta foga fehérét: sertésvészben, száj- és körömfájásban, rossztakarmány esztendőben Adja Isten! hogy már folytatása ne legyen ennek a gazdasági rossz esztendőnek, hogy bebizonyodhassék a német közmondás igaza is: Ende gut, alles gut!?"

Kedves gazdatársaimnak jobb esztendőt s jó aratást kívánva vagyok gazdatársi üdvözléssel.

Bölny Dénes.

Az orvosi növények termesztéséről.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

I.

„Oh mily számosak az erények és hasznos tulajdonságok, melyek a növényekben honolnak!” mondja Shakespeare s hozzá fűzi. „Nincs oly csunya, hiabavalónak tetsző fű, melyből némi hasznót nem merithetnénk.”

Ha már a nagy költő ily véleménynyel volt a növényekről, ne csodáljuk, hogy a doktorok és javasasszonyok ósrégi idők óta a természet titkos erőit leginkább a növényekben keresték. Tömén-telen azon növények száma, melyeknek az idők folyamában valami gyógyító hatást tulajdonítottak. Így történhetett, hogy Rosenthal 8000 növényfajt vett fel Sinopsis-ába, melynek az ő tudtával gyógyító erőt tulajdonítottak vagy tulajdonítanak, mert a divat ezen a téren is nagyon érezteti hatását. Az ásványi mérgek mind győzedelmesebben nyomultak az előtérbe, úgy, hogy a mostani Pharmacopaea-kban alig találunk 200 gyógyfüvet felsorolva, melynek fele Európában tenyésző növény, főleg az ajakosok, fészkesviráguak, ernyősök, pillangós viráguak és csucsor-félék. Solanaceák és családjából. De hát ezek aránylag csekély számában is vannak még olyanok, melyeket már senki sem használ, vagy olyanok mint a málna, mely csak a legtágabb értelemben tekinthető gyógyító növényül. Péter Kneipp egy pár gyógyfű kedvezését újból divatba hozta, de ki tudja meddig lesz becsületük.

Nálunk mióta Dr. Entz Ferencz 1856-ban kezdett a Gazdasági Lapok-ban s a „Kertészeti Füzetek”-ben a gyógyfüvekről irogatni, mind többen kezdtek a tollukat a gyógyfüvek szolgálatába bocsátani, minek azonban nem volt meg a kellő foganatja, mert hát a herbathea lehet ir a gyomorrágás ellen, de azért nem következtetés, hogy meggyógyítsa az agrárválságot is.

Azonban kétségen felül áll, hogy nagy értékek pusztultak el, hogy a köznép általában felhagyott a hasznos füvek szedésével, nem is említve azok termesztését; pedig sokan közülök oly jellegzetes külsővel bírnak, oly könnyen ismerhetők fel, hogy aggok és gyermekek a velük foglalkozással a házfő keresetét szépen gyarapíthatnák.

Királyi Pál (a „Néptanító Lapja” 1890-ik évi folyamában) a gyógynövények szedését mellékeresetául — igen helyesen — a néptanító figyelmébe ajánlotta. Szintugy figyelmet érdemel Schilberszkynek (a gyógyszerészek 1896-ik budapesti kongresszusán tett) indítványa, hogy a tanítóképző intézeteken az eddiginél nagyobb gond fordítatnék a hazai gyógynövények beható ismertetésére. De nemcsak a vadon növő gyógyfüvek szedése és gyűjtése, hanem illő helyen és

kellő szakértelemmel üzve a drógnövényeknek úgy a kertekben, valamint a szabad szántó földön termelése igen jövedelmező foglalkozási ág lehet, mint azt Nyitra vármegyében Agnelli József r. kath. plebános Csárin és Szakoleczán bebizonyította, mely utóbb nevezett helyen még a Mitták család termelt gyógyfüveket sőt még festőnövényeket is. Dr. Péter Béla g. akadémiai igazgató buzgólkodása új lendületet adott nálunk e kérdésnek.

Ellenben Ausztriában (Morvaország, Dalmácia és Felső-Ausztria kivételével, hol dr. Schiedermayer is a gyógyfüvek gyűjtése érdekében buzgólkodott), még alárendeltebb a termelés ezen ága mint nálunk.

Követésre méltó volna ellenben mint hazánknak, mint Ausztriának a német példa a mennyiben valóban szép sikerrel üzik Németország egyes részeiben, különösen Thuringiában, a Szász Érczhegységben, Nürnberg, Bamberg és Schweinfurt körül a gyógyfű termesztést. Schweinfurt híres zilizgyökér termesztéséről, Jena, Erfurt, Jenalöbnitz és Kölleda az ajakosvirágu gyógyfüvek termesztésében remekelnek. Kölleda pl. csak fodormentát, 18 hektáron, 34 hektáron valódi borsmentát, 35 hektáron angyalgöyökert, 62 hektáron macskagyökert, 18 hektáron orvosi lestyánt termeszt. Erfuttól északra Sondershausen felé van egy Ringleben nevű falu, hol nagyban természetnek áízson kívül fodormentát, angyelikát, valerianát, benedekfüvet, levistikumot stb.

De a német termelés is eltörpül a franciaországi mellett, hol nemcsak a napos Provençe-ban, Grasse város virágoktól illatozó határában, hanem még Páris tőszomszédságában is (pl. a genneriliersi földnyelven) láthatjuk a mezőn viritani a fehér ürmöt és nemes zsályát és fehérteni az orvosi székfűt Saint-George sur Loiretől Ingrandig.

Az Angoulême számos községének (pl. Saint-Lambert du Lattay, Beaulien, Rochefort-sur Loire, Saint-Aubin de Luigné, la Bumelliére, Chemillé, Chaupeau, le Champ, Rablay) határában több száz hektáron termesztik a méhfűvet, izsópot, maszlagos redőszirmot és a rózsát (Rose de Provens, Rosa provincialis) stb.

Ezen jövedelmező kulturák fényes bizonyosságát adják annak, — ép úgy mint a dalmát rovarpor termesztésének története, — hogy e téren mily fontos a helyes példaadás. Saint-Lambert du Lattay-ban 1842-ben támadt az a gondolata egy szülőföldjére visszavonult kereskedőnek (Pierre-Aimé Godillonnak), hogy az ottani szegény néppel összegyűjteti a Loire mentén vadon termő gyógyfüveket, hogy azokat Párisban értékesítse. E vállalkozás oly sikerrel járt, hogy csakhamar hozzáfogott egyes „szpecialitások” termesztéséhez is. Az ő nyomdokába lépett nemcsak fia Emile Godillon, ki ezen kulturákat 1853-ban kiérjesztette, — hanem a környék számos kis gazdája is, kik már a hektárról, 1000 frankot meghaladó tiszta jövedelmet huznak.

Ezen kulturákkal foglalkozó napszámosok (Bouchard kiszámításai szerint) évi átlagban 334 frankot keresnek, mi 300 munkanapot véve 1 frank 10 czentimes napszámnak felel meg. Ez persze oly napszám, melyért nálunk ma már egy napszámos szóba sem állna egy termelővel!

Figyelemre méltó jövedelmet különben csak oly gyógyfüvek termesztése biztosíthat, melyet a droguisták kivételre állandóbban keresnek. Csak az esetben kínálnak értük oly árt, mely mellett a pepecselő munkával járó gyógyfütermesztés jövedelmező.

Némely gyógyfű ugyancsak egyszerű gyűjtést igényel, de azért a gyűjtése és szárításával foglalkozóktól mégis némi jártasságot kíván, mit meg kell tanulni, különben munkánk kárba vész.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítő-képesség**, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmulnak** és **lényegesen kevesebb szén** fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest.
Telefon 91-21. Telefon 91-21.

Az ökörfarkkóró virága ha szép aransárga 140—160 koronán is kél, de mihelyt szárítás közben megbarnult, teljesen értéktelenné válik. A szárítás mestersége abban áll, hogy a növények és növényrészek természetes színét és zamatját minél tökéletesebben megóvjuk mi megfigyelő tehetséget és lelkiismeretes gondot igényel. A gyógynövények továbbá igényeikre nézve is több tekintetben eltérnek is csak úgy általánosságban igaz, hogy legtöbbje a legsilányabb talajjal is beéri, mert hát az egyik inkább előnyben részesíti a meleg szárazabbat, más ismét a hidegebb nedvesebbet.

A méhfű pl. szereti a melegebb, de nem tulságosan homokos talajt, hideg-nyirkosban elsárgul, betegeskedik s kivész; ellenben a csiklász előnyt ad a nyirkosabb bár hidegebb természeti talajnak, melyről aztán egy éven át 4—6-szor is lehet szedni, míg száraz földön azonnal sárgulásnak indul, alig ad többet egy szedésnél. Az egyik növény virágzásban, virágjával szedendő, míg a másik elvirágozott állapotban teljesen értéktelen, vagy mint a fehér pemetefű csak addig szedhető, a meddig szárai még egészen gyengék. A csiklász sem szabad hogy viragozzék, hanem azonnal kell szedni, mihelyt látjuk, hogy levele szélesbül és erősbül, nehogy előbb virágzásba induljon. A hegyi koppanórt és lavandulát csak a virágjával keresik.

Fontos körülmény az is, hogy a nagyon zsenge állapotban szedett gyógyfű szárításnál nemcsak sokat veszít a súlyából, hanem nélkülözi a zamatot (aromat) is, mely tulajdonképpen megadja a becset. Azon felül be van bizonyítva, hogy némely gyógyfűvek a helyes kultúra következtében értékesebbek lesznek, mint a mentafélék, míg mások jóságának állítólagos csökkenését méltán kétségbe lehet vonni. A piros gyűszűvirág talán nem azért kevésbé hatékony mert „termesztve” lett, hanem azért mert tulbuja kerti földben, árnyékban miveltetett. Még sokféle azon téves nézet uralkodik nálunk, hogy természetű gyógyfűvek csakis kerti növények lehetnek, holott sokan közülök a fák árnyékában bő öntözés mellett sokkal alárendeltebb minőséget szolgáltatnak mint a szabad szántó földön mesterkéletlenül természetű.

Szóval, lehet az éghajlat vagy a talaj még oly kedvező, a helyes kezelés az értékesség egyik főtenyezője; az orvosi növények jövedelmezőségének.

De hát bármily igaz legyen különben, hogy abban az országban, hol megéri a borok királynak venyigéje, mindenféle gyógyfűvek is kitűnő minőségben természetűek, senki sem tanácsolnám, hogy a gyógyfűvek természetűébe Hübele Balás módjára fogjon.

Tény az, hogy a magyar jó gyógygyárt elsőséggben részesítik a kereskedők az olasznál is, kellő utárlátással a német piacra is versenyképesek lehetnének, holott ma droguistáink szükségletük egy részét épen Németországból fedezik. De ne feledjük, hogy azon termelő, ki nem maga vagy háznépével kezeli a gyógyfűveket, hanem a napszámos népre van utalva, testét lelkét elunja, ha az nem eléggé ügyes, tiszta és lelkiismeretes, a mi bizony ma holnap ritka fehér holló számba megy. A nagy és középbirtoki üzem keretébe tehát a siker némi reményével csak oly gyógyfűvek illeszthetők be, melyek állandóbb kereslet mellett kevesebb kézi munkát vagy legalább nem tulságosan finyás kezelést igényelnek.

A ki ezt az igazságot félvállról veszi hamar megfogja keserülni ezen termelési ágat; bár másrészt könnyebben kikerülheti azt a sok közvetítést, mely a kisember érvényesülésének e téren örökös gátja volt nálunk és fájdalom most is az.

(Folytatjuk.)

A szőlő uj ellensége.

Az Urániából vesszük át a következőket:

Franciaország bortermelő vidékein (az alsó Loire táján) a szőlőnek uj ellensége akadt egy élősködő magasabb rangu virágos növényben, melyet eddig kizárólag csak néhány nedves talajt kedvelő fa, mint kőris, éger és a nyárfa gyökereire találtak. A fölfedezés nyomán kelt aggodalmak teljesen indokoltak, mert a megtámadott tőkék termőképessége jelentékenyen alább száll, sőt sok közülök el is pusztulhat. Azonkívül nehéz a baj ellen való védekezés is. Az élősködő neve: *Lathraea clandestina* L. A *Lathraeák* és a vele rokon növények valamennyien kártékony paraziták és az a közös jellemző tulajdonságuk, hogy

31-ik ábra.

Lathraea elandestina L. a szőlő uj ellensége. 1. Virágzat kinyílt virágokkal. A virágok felső ajaka alól a bilszálak nyulnak ki. 2. A szőlő gyökérre tapadt szívó szemölcs (haustorium). 3. A talaj keresztmetszete a megtámadott szőlőtőke közelében. Az élősködő világosabb színű gyökerei a szőlő sötét színű gyökereivel összefonódva láthatók.

nincs chlorophylljuk és ezért nem zöldek, hanem sárgásak v. kékes színűek. A chlorophyll hiányában nem tudnak szerves anyagokat szervezéké asszimilálni, azaz más szóval önállóan nem bírnak megélni. Kész szerves táplálékra vannak utalva, melyet a zöld növények testéből vonnak el. A táplálkozásnak ilyen módja az élősködés. Az élősködő a tápláló gazdanövény nedvét a benne oldott különféle szerves anyagokkal együtt külön e célra szolgáló szervekkel (haustoriumokkal) szívja fel. A parazita életmódjának megfelelően legfejlettebbek a felszívó és a szaporodási szervek. A szár, de különösen a levelek csökevényesek. A *Lathraea clandestina* is mindeme tulajdon-

ságok ráillenek (l. a mellékelt képen). Testének nagyobb része a földben van. Fejletlen szára csak a virágzás után nyulik a föld fölé jelentéktelen pikkelyleveleivel és lila színű nagy virágokból álló tömött virágzatával. Hatalmas gyökérzete sárga színű és erősen elágazó. A főbb gyökérágat tollszár vastagságúak. A talajban összevissza bogozódó gyökérzet a szőlővel összefonódik s az érintkezési pontokon borsó nagyságú daganatok (haustoriumok) támadnak, melyekből a gazdanövény gyökereibe mélyen befuródó csapocskák erednek. Ezeknek feladata a tápláló anyagok felvétele. Az ily módon megtámadott szőlőtőke rövid idő alatt pusztulni kezd. Termést semmit, vagy alig hoz, mert élősködője ugyszólván összes tápláló anyagát elszívja. Az élősködő továbbterjedése két módon lehetséges. 1. Sarjhajtások útján és 2. magvak révén. Az elszakadt gyökérágak sarjadzással járulékos hajtásokat fejleszthetnek és különálló egyénekké fejlődhetnek. A magvakból is minden évben nagyszámu uj egyén lesz. A csirázó magból kibujó gyököcske (radicula) a talajban rövid ut után elágazik és ott, ahol szőlő gyökerekre talál, haustoriumokat fejleszt. A haustoriumokkal felszitt táplálékból egyre gyarapodva, erősödve az elágazás fokozódik és hamarosan beköszönt a virágzás ideje is. Ha ellenben a fiatal növényke nem talál a talajban gyökereket, a mi a további megélhetést biztosítaná, a magban levő tartalék táplálóanyagok kimerülése után hamarosan elpusztul. Irtása igen nehéz. A földfeletti részek eltávolítása, vagy a gyökerek részleges kiszedése nem elegendő, mert a bentmaradt gyökerek újra hajtanak. Kénezzssel sem lehet eredményt elérni. A legbiztosabb védekezési mód, ha a gyökérzetet teljesen kiirtjuk. A *Lathraea elandestina* elterjedési területe Nyugat-Európa. Hazánkban nem honos és így, legalább egyelőre, még nem fenyegeti szőlőinket, de nem lehetetlen, hogy valamikor még ide is behurcolják s ezért figyelemmel kell tartanunk. Magyarországon egy más *Lathraeafaj* van elterjedve, a *L. Squamaria* L. (Pikkelyes Vicsor), de ez a szőlőt egyáltalán nem bántja, csak néhány fán élősködik. Legjobban kedveli a mogyorófát.

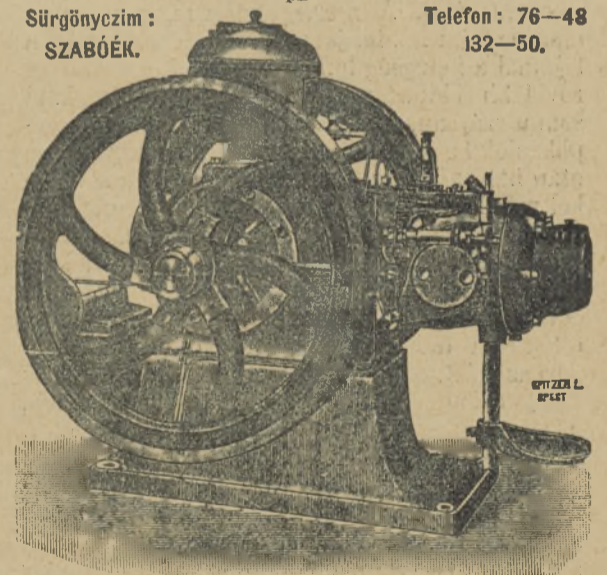
Dr. Fucskó Mihály.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

osak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA cégégnél
Budapest, VI. Teréz-körut 46/L. G.
kaphatók.

Sürgőnyezim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—48
132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

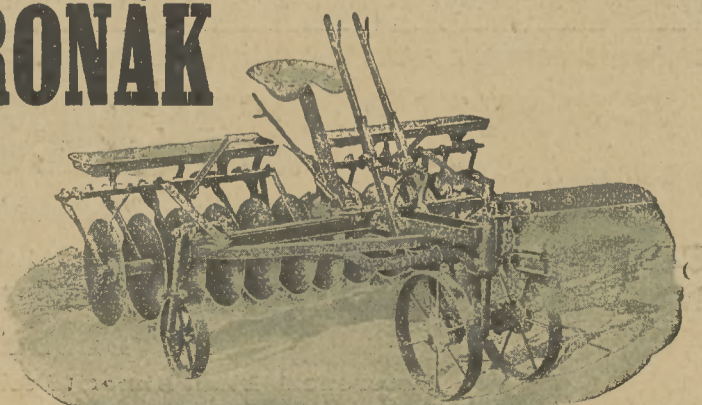
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc GORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 99

Földalatti vizerek felkutatása.

Az Urániából vesszük az alábbikat. Erre a célra R. Koch tanár újabb a néhány éve ismeretes Bianchi-féle phonendoskop-ot, ezt az emberi szívhangok vizsgálatára szolgáló készüléket próbálta meg alkalmazni elég jó sikerrel. Az egyszerű készülék (1. ábrát) egy kis doboz, a melynek alját rugóval kifeszített lemez zárja el, a fedelén pedig két gummicsőben folytatódó hallgatócső nyulik ki. A gummicsőveket a megfigyelő a fülébe dugja, a phonendoskopot pedig lemezével lefelé, a földbe helyezi, a mikor is a közelében folyó földalatti vizerek csörgedezése, a víz mélysége szerint, erősebb gyengébb mértékben hallható. Közelfekvő gondolat ugyanerre a célra a mikrofont használni fel, a mely valószínűleg tetemesen érzékenyebb, de egyúttal kevésbé egyszerű, a mivel szemben a phonendoskopnak éppen az az előnye, hogy egyszerű, kicsiny, akár zsebben is hordható. Hegyes vidéken, a hol a földalatti vizerek is nagy eséssel folynak, tehát a zajuk erősebb az a kis eszköz esetleg jó szolgálatot tehet.

Védekezés a szőlőmoly ellen.

(Egyúttal felelet a hasonczimú a 24-ik. lapszámában felvetett kérdésre.)

A szőlőmolynek két faja van, mely hazánkban előfordul és a szőlőkben nagyobb károkat okoz, és pedig az ugynevezett „nyerges szőlőmoly” és a „vörhenyes szőlőmoly”.

A vörhenyes szőlőmoly veszedelmesebb ellenség mint a nyerges szőlőmoly, mert míg a nyerges szőlőmolynek évenként 2 nemzedéke van, addig a vörhenyes szőlőmolynek 3.

A szőlőmoly kártétele abban nyilvánul, hogy tavasszal a hernyók a virágbimbókat pusztítják, nyáron pedig a már növekedő bogyókból táplálkoznak s így okoznak kárt.

A nyári nemzedék kártétele aztán fokozódik az által, hogy a megrágott bogyók elkezdnek leveledzeni és az ilyen bogyókat csakhamar ellepik a rothadást előidéző gombák, s a rothadás különösen nedvesebb időjárás mellett átmege az egészséges bogyókra és fürtökre, a minek következtében a kár igen számottevő lehet.

Védekezni a szőlőmoly ellen nagyon nehéz. Ez ideig nincs oly védekezési módszer, mely teljes sikerrel biztosít mindazonáltal az eddig kipróbált és többé kevésbé bevált védekezési módok használatával képesek vagyunk a szőlőket a nagyobb kártól megóvni.

A szőlőmoly ellen kétféle irányban védekezünk és pedig: pusztítjuk elsősorban a bábokat s másodsorban a hernyókat

1. A szőlőmoly bábjának pusztítása.

Leginkább ajánlható és legtöbb gyakorlati haszonnal jár a szőlőmoly bábjának őszi és tavaszi szedése, illetőleg megsemmisítése, ősszel lehetőleg közel a befedés előtt, tavasszal pedig a nyitás után eszközölni.

A töke lehámló kérge alatt, a töke kérgén, továbbá a karók hasadékaiban levő bábok az edénybe összegyűjtendők. Ha valamely bábhoz nem lehet könnyen hozzáférni, akkor valamely hegyes vékony eszközzel ott a helyén kell elpusztítani.

Az összeszedett bábok aztán megsemmisítendők, legjobb elégetni őket.

2. *Hernyók pusztítása.* A hernyók ellen is két ízben kell védekezni és pedig tavasszal és nyáron. Ugy a tavaszi, mint a nyári védekezésnél részben az által is lehet védekezni, hogy a fürtöket többé kevésbé levelezés által szabadabb tesszük, hogy a permetező folyadékkal jobban

hozzáférjünk, másrészt maga a levelezés is használ, mert a tapasztalat szerint a molyok a sűrűségben és sötétebb helyen eldugott fürtöket keresik fel.

A permetezésre illetőleg a hernyók pusztítására kétféle szert használunk és pedig: újabb időben külföldön, különösen Franciaországban használják a *dohányluggal kevert bordói lét*, vagy *chlorbaryum oldatot*; az eredmény az eddigi tapasztalat szerint kielégítő.

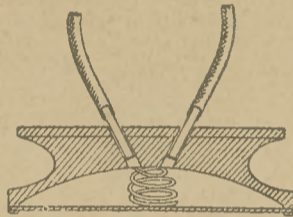
A fenti anyagok elkészítése következőképpen történik:

a) *Dohányluggal kevert bordói lét.*

Egy percentes bordói levet veszünk, melyhez annyi thanatont teszünk, hogy a most már thanatonos oldat tavaszi védekezésnél 133%, nyári védekezésnél pedig 150—170 %-os legyen; ezen arány abban az esetben áll, ha a dohánylugg olyan, hogy minden literje 100 gr. nikotint tartalmaz.

Rendszerint egy Hl. bordói léhez 20 kgr. dohánylugg keverendő, de mind a nálunk forgalomba bocsájtott thanaton nikotin tartalma nagyon változó, használat előtt célszerű lesz oldatot kipróbálni.

Egy pár tőkét ugyanis verőfényes napon az oldatból bepermetezünk s ha 2—3 napra azt tapasztaljuk, hogy a leveleken perzselés mutatkozik, ez annak a jele, hogy az oldat erős, tehát kevesebb thanaton kell az oldathoz, illetőleg, mivel az oldat már kész, azt higitani kell, vagyis az oldathoz Hlként, még 30—40 liter 1 percentes bordói levet adunk.

32 ik ábra. Vizér kutató.

b) *Chlorbaryum-oldat* akként készül, hogy egy hl. vízben feloldanak 12 kgr. chlorbaryumot és 2 kgr. dextrint.

Mindkét oldat a rendes peronospora-permetezővel juttatandó a tőkére. Meg kell még itt jegyezni, hogy a chlorbaryum nagyon mérges anyag, a használatánál nagyon óvatosan kell eljárni. Permetezés után a munkások kezeit meg kell, hogy mossák, valamint a használatban volt edények is alaposan kitisztítandók.

Tekintettel ezen anyag mérgező voltára, a chlorbaryum-oldat csak a tavaszi védekezésnél használható. Nyáron, a midőn a szüret már közelebb van, könnyen juthat a szőlővel a mustba a chlorbaryum, mely könnyen okozhat mérgezést is, ezért a nyári védekezésnél kizárólag a dohányluggos oldat használandó.

Bármelyik oldatot használjuk is a permetezésre, első sorban a védekezés időpontját kell megállapítani, ugyanis a permetezést akkor kell végezni, midőn a molypillék leginkább rajzanak, ezért figyelemmel kell kísérni a szőlőt naponként, hogy

nem-e repülnek a molyok, a mi rendszerint boros napokon már délután 3—4 óra tájban is bekövetkezik, míg verőfényes napon csak naplementekor; célszerű lesz a vizsgálat alkalmával a tőkét, illetőleg a hajtásokat megrázogatni, hogy a nyugvó molyok repülésre kényszerítenek. A repülő molyok első megjelenésétől számítva 12—14 nap múlva történik a legtömesebb rajzás, ha az idő kedvező volt, de ha hűvös esős időjárás van, 3 hét is eltelik és ebben az időben történik legnagyobb mértékben a tojások lerakása, s a védekezés is ebben az időben kell, hogy történjék, illetőleg a fennebb említett oldatokkal a szőlő ebben az időben jól bepermetezendő. A tojásokból kikelt hernyók, ha a megpermetezett szőlőből esznek, elpusztulnak, ha pedig nem esznek, táplálék hiányában pusztulnak el. Azért kell a permetezés ebben az időben végezni, mert ha a kikelt hernyók 5—6 napig táplálkozhatnak, akkor már fészket készítenek maguknak, melybe a permetező folyadék már nem hatolhat be. Permetezésnél arra kell ügyelni, hogy a fürtök minden oldalról föl bepermeteztessenek.

A fennebb elmondott védekezési mód még nem mondható véglegesen megállapítottnak, a kísérletek még folyton tartanak, hogy egy aránylag olcsó és könnyen kivihető, s ami a legfontosabb, teljes eredménnyel járó védekezési mód birtokába juthassunk. Ily irányban folytatja a kísérletet a *m. kir. rovtartani állomás* (Budapest, II., Intézet-utca 1.) továbbá a *m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás* is (Budapest, Törökvesz-dűlő, Debrői-ut), hol mindenkinek készséggel adnak díjtalanul felvilágosítást s hozzájuk fordulónak, a szőlőmoly elleni védekezés egyéb kérdéseiben is. Sz.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi
juli hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczy Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Eredeti amerikai

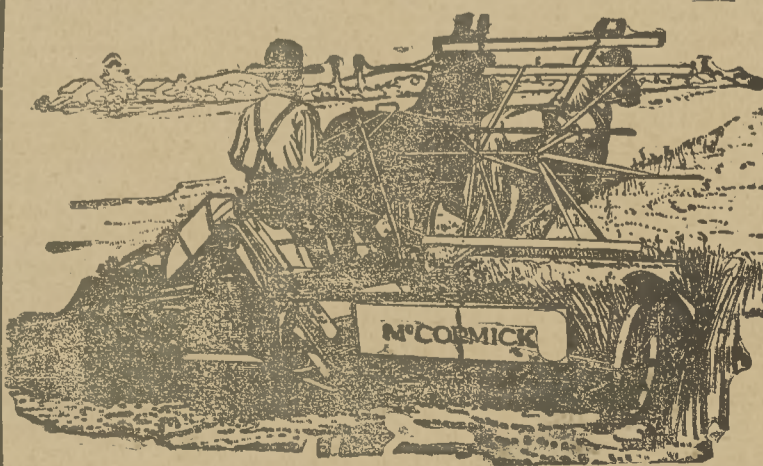
fűkaszaló, marokrakó és kévekötő-aratógépek

„legjobbak a világon“.

Jutányosan kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál

Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Hogy védekezzünk szarvasok ellen?*

Gazdaságomban a szomszéd erdőből kitörő szarvasok óriási károkat okoznak úgy az őszi, mint a tavaszi vetésekben, s mivel a birtok része erdővel van körülvéve, sehogy sem tudok ellenük védekezni, ha egyik tábláról elriasztjuk, a másikon törnek elő. A major közelében egy 8 holdas tábla répának legkevesebb 60%-át lelegelték és 3 holdat ki is kellett szántatnom és kénytelen voltam most körülkeríteni, mivel a részes embereim már ott akartak hagyni.

Kérdem: Szabad-e nekem minden időben a szarvasokat pusztítani? Vagy ki tartozik a birtokot körülkeríteni, én-e, vagy a szomszéd uradalom? Mivel ott a vadat tenyésztik. És hol lehetne valami riasztó, szerszámokat fegyvert stb, kapni, a melyet a határszélekre elhelyeznék, hogy minden félórán megszólna. *H. S.*

Kérdés. *A tárcsás (Discos) eke bevált-e a gyakorlatban?*

A „tárcsás (Discos) eke van-e már valahol használatban, végezhet-e jó munkát erős agyagon kevesebb vonóerővel a közönséges ekénél? Ajánlható-e egyáltalán a beszerzésre s lehet-e a rendes eke mellözésével vele dolgozni? Beszerzeni szeretnék egyet, de attól félek, hogy csalódás fog érní. *K. J.*

Kérdés. *Az oidium ellen hogy védekezzünk?*

Annyi mindenféle módszerről és gyógyszeről olvashatni a lapokban, melyek biztos sikert nyújtanak — állítólag — az oidium ellen, hogy igazán nem tudja az ember melyik csálhatatlan szerhez nyuljon. Ezen ok készített engem felkérni e b. lapok szakértőjét, vajjon melyik a legjobb s legolcsóbb mód az oidium megsemmisítésére? *S. P.*

Kérdés. *Kell-e a méhészkedéshez méhes?*

Egy társaságban vitatkozás tárgyát képezte, vajjon kell-e okvetlenül méhes a méhészkedéshez. Én azt állítottam, hogy nem föltétlenül szükséges, azért kérem e lapok hasábjain közölni, tényleg igazam van-e vagy sem?

Egy előfizető.

Felelet. *Kataszteri felmérés által okozott kár* című kérdésre.

Magyarország a kataszteri felmérés fogantatásának szempontjából felmérési szelvényhálózatával bevonva. Ezen hálózat alapja az összrendezői főtengelyekkel párhuzamos vonalak által alkotott négyzetmértékhálózat. Minden négyzetmértékhálózat még 20 egyenközényre osztatik és pedig 1000—1000 öl távolságu észak-dél irányu és 800—800 öl távolságu kelet-nyugat irányu vonalak által. Ezen egyenközények a felvételi szelvények. Minden felvételi szelvény területe 500 kataszteri hold, Minden ilyen 500 kataszteri holdat tartalmazó szelvény a felmérés céljaira kiindulási alapul 4, esetleg 5—6 állandó jellegű ponttal lesz a m. kir. háromszögelési számító hivatal által a felmérést megelőző években dotálva (vastag oszlopszerű jelrudak által). Ezek az így elhelyezett pontok az egész ország területére nézve egy összhangzó háromszögelt hálózat számítást utján nyert kapcsoló pontjait alkotják. Ezeket nyugszik a kataszteri felmérés szerves összefüggése úgy, hogy a felmért területek egyes részei között (szomszédos községek vagy vármegyék között) semmi olyan eltérés elő nem fordulhat, a mely a gyakorlat és tudomány által megengedett különbségek határát meghaladná.

Ezeknek előrebocsájtása után nyilvánvaló, hogy a felmérés fogantatásánál mily fontos szerepet játszanak ezek a pontok, s hogy a kincstárnak mennyi költségébe kerül azok meghatározása, számítása és elhelyezése. Az eljáró mérnöknek minden egyes 500 holdat tartalmazó földterület felmérésének megkezdésekor ezeket az ott elhelyezett összes pontokat műszerrel fel kell keresnie s azokról mint kiindulási pontokról az általa a felmérés eszközölhetése végett dülök és birtokosoportonként közbeiktatott pontjai háromszögelését megkezdnie, tekintet nélkül arra, hogy ezek a pontok könnyen hozzáférhetőek-e vagy sem a terményállományra való tekintetből. Így tehát, bár látszólag joggalalanul, de kérdőző mégis tűrni tartozik, hogy a mérnök a birtoktagján esetleg a tábla közepén elhelyezett ponthoz a lábán álló magas gabonán keresztül is behatoljon, embereivel együtt. Ha pedig a tulajdonos féltésből az okozandó kárra a

mérnököt beengedni vonakodnék, ez a szükséghez mérten (állami munkáról lévén szó) kárhatalmat is vehet igénybe. Az okozott károkért tulajdonos pör utján kártérítést követelhet, de ha a mérnök bizonyítani tudja, hogy eljárása műszaki szempontból helyes és jogos volt minden kártérítés alól felmentetik.

A fentebb említett oszlopszerű jelrudak a felmérés befejezése után a később fogantatandó felmérés céljaira (parcellázások vagy más arányú birtokmegosztások felvétele és térképezésére) 1 $\frac{1}{2}$ méter hosszú faragott köoszloppal állandósíttatnak, miután előbb földalatti körpontos jelzéssel is ellettek látva. Ezek a kövek a fölből 25 cm magasan kiállanak s megkülönböztetésül más kövektől K. F. betűkkel s a felmérés fogantatásának évszámával vannak megjelölve. Ezek azok a kérdéses kövek a melyeknek épségben tartásáért át nem helyezhető voltukért és a megromlásától megőrzéséért a tulajdonos (kinek birtoktagján elhelyeztetett) az 1891. évi XLI. törvényzikk értelmében felelőséggel tartozik. De eltekintve a törvény szigorú rendelkezésétől érdekében áll a tulajdonosnak ennek a kövek épségben tartása már azért is, mert elpusztítása esetén, ha újabb felmérés válik ott szükségessé, a mérnök az elpusztult pontnak földalatti jelzését fogja keresni, ez pedig a tulajdonosra nézve tetemesebb károkkal jár mint az előbb említett eljárás, miután sok és legtöbb esetben nem 2 □-ölnyi de 5—10 □-ölnyi területen is felásatják a talajt 1 $\frac{3}{4}$ méter mélységben, nem tekintve a benne lévő termény állományra s az így okozott kárért nem csak hogy kártérítést nem követelhet a szenvedő fél; de még az 1891. évi XLI. törvényzikk ide tartozó paragrafusai is sujtják. Tehát mindkét esetben többet ér az óvatosság; mint át nem gondolt feltartóztatása az eljáró mérnöknek.

Herczeg Sándor

m. k. kat. mérnök.

Felelet. *Asztali tök nagybani termelése,* című kérdése.

Az asztali tököt is úgy mint a dinnyét egymástól 1° távolra álló fészkekben kell termelni s így 1600 fészkek jut egy holdra; ha már most felteszünk, miszerint legalább is 5 darab értékesíthető minden fészkek termeléséből s mindegyik tök — ha városban adható el — legalább 20 fillért hoz a gazdának, (most itt Budapesten nem is a vásárcsarnokban, de a Duna partján a bolgár kertészeknél vásárolva, 36—50 fill.-be kerül,) tehát egy hold 1600 korona nyers jövedelmet adhat, feltéve hogy jégverés vagy egyéb csapás tönkre nem teszi azt. Kiadás:

2 szántás minden mellék talajmivelettel együtt bőven számítva	20— K.
20 koszi trágya a 4 k., teregetés illetve fészkekbe rakás a 1 k., egyben	100— „
ültetés az olcsó mag árával együtt bőven számítva	20— „
kétszeri kapálás és kétszeri sarabolás, gyomlálás	40— „
örzés — ahol ez is szükséges	20— „
földhasznóbér fejében, számítsunk, mint a bolgárok	100— „
Összesen:	300— K.

A szedés és elfuvarzás fejében marad a tök szára, a nem jól fejlődött vagy éretlenül az őszi deres időben foltossá lett tökök, melyek bár emberi eledelül már nem megfelelők, de állatok táplálására teljesen alkalmasak sőt elvermelhetőek. De ha még a szedés, fuvarzás, értékesítés stb. ezimen akár 300 k.-t számítunk is, megmarad tisztán 1000 korona. Így számítanak a bolgárok, de ha mi csak fele ennyit veszünk is fel előirányzatunkba, még akkor is nagyon előnyös termelésnek mondhatjuk az asztali tök mivélését, ha közelben jó piacunk van, mert e nélkül nem ajánlom senkinek e növény cultiválását. —n.

Felelet. *Vöröshagyma termelés,* című kérdésre.

Ezen növényt magról is lehet ugyan termelni, de leginkább úgy ajánlható, hogy a magot meleg ágyba vetjük a fiatal rászákat ültetjük ki a szántóföldre a hagyma fajta nagysága szerint 8—15 cm.-nyire egymástól s ugyanennyi növénytávollal. Makó (Csanád megye) határában s legközelebbi környékén nagyban termelik a vöröshagymát, tessék oda fordulni magért, mert ez a fajta amit ott termelnek a mi klimatikus viszonyainknak megfelel s hogy jó fajta igazolja a külföld, mely nagyon kedveli. Tegyük fel, hogy talaja jó és kellő trágya erőben van, hogy a termést semmiféle csapás nem éri s hogy közép nagyságu hagymát termel, egymástól 12—15 cm.-nyire téve a sorokat, így 150 □ czm. terület kell egy hagymának, tehát 180—200 drb lesz 1 □-öln, vagyis mintegy 320,000 drb egy kat. holdon s habár esetleg 8 drb hagyma is nyomhat egy kgr.-ot,

mi csak 20 darab súlyát számítjuk 1 kgrba, akkor is 16000 kgr. volna a termés, de hát; jó esztendőben ennek kétszerese is igen könnyen lehet.

Felelet. *A fokhagyma termesztése* című kérdése.

Hozama mert 10 czm. sor és 5 czm. növény-távollra ültethető, lehet 160—320 q mint a vöröshagyma, de árát (t. i. a nagybani eladásnál) nem tudjuk. Fokhagyma cikkek (ültetni valók) miatt tessék Mauthner Ödön magkereskedéséhez fordulni, esetleg Makón is kaphat. Földmunka: 3 szántás a 10 K. — 30 kor., három kapálás a 20 napszám pr. 2 K. — 40×3=120 kor., ültetés 80 kor., szedés, tisztítás 80 kor., összesen 310 K. Természetes, hol nagyobb a napszám vagy hol a munkások nem oly gyakorlottak, avagy igen lassúk, ott még több a munkadíj, de lehet azt némileg apasztani ha kézi kapológépet használunk p. o. Planet junior stb. —n.

HIREK.

Sörárpa- és komló kiállítás Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya elhatározta, hogy szeptember hónap folyamán nagyarányu sörárpa- és komlókiállítást rendez Budapesten. A rendezőbizottságba a budapesti áru és értéktőzsdének, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének és az összes sörárpatermesztő vidékek gazdasági egyesületeinek küldötteit beválasztják. A kiállítási anyagot a berlini nemzetközi sörárpa-kiállításra is elküldik. Az előkészítő munkálatok megbeszélése végett junius hónap 27-én délután 4 órakor a Köztelek tanácstermében Desseffy Emil gróf elnöklésével ülést tartanak, a midőn megállapítják a rendezési szabályzatot, kiküldik a bíráló-bizottságot és az összes intézkedéseket megteszik a kiállítás sikere érdekében.

Az O. M. G. E. a Pool ellen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya, ugysis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága minap tartott ülésén foglalkozott a Pool-társasággal kötött szerződéssel és ezt a magyarországi kivándorlók szállítására nézve létrejött szerződést sérelmesnek és károsnak ítélte. Most a végrehajtó-bizottság utasítására fölterjesztést intézett az egyesület a képviselőházhoz, melyben azzal a kérelemmel fordul az országgyűléshez, hogy a szerződés első szakaszában főtartott fölmondási jogra hivatkozva, a Pool-társaságokat az 1900. évi II. törvényzikk 7-ik szakaszában foglalt rendelkezésnek megtartására kötelezze és ezzel megszerezze a törvényes biztosítékot arra, hogy a Pool-társaságok szabályszerű utlevéllel el nem látott magyarországi kivándorlókat egyáltalában nem fognak szállítani. A mennyiben a Pool-társaságok a törvény e határozott követelményének eleget nem tennének, az O. M. G. E. a szóbanforgó szerződés fölmondását rövid időn belül követeli. Igen helyes okoskodás, csak fogantatja legyen!

A Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület most tartotta évi rendes közgyűlését gróf Hoyos Miksa elnökle alatt, a melyen helyesleg vették tudomásul az egyesületnek a tenyészmarha tenyésztésére és ezzel kapcsolatban a kisczadák közt felállított tejcsarnokok szervezésére irányuló működését; beszámolt továbbá az elnöki jelentés a több községben felállított háziipari tanfolyam működéséről, úgy a többször tartott népies előadásokról, ló- és szarvasmarha-tenyésztés előmozdítása céljából megejtett állatdíjazásokról. A pénztári számadást és folyó évi költségvetést egyhangulag elfogadták. Hosszabb vitát keltett Bruller János ságvári körjegyzőnek a közlegelők feljavítása, vétele, esetleg bérbevétele tárgyában tett indítványa, melyre vonatkozólag akként határozott a közgyűlés, hogy megkeresi az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesületet és a földmivelésügyi minisztert, hogy ehhez az akcióhoz erkölcsi és anyagi segéllyel járuljon. A helyi előadókat felosztása folytán a vagyonát képező 3437 korona takarékpénztári betétet átadta az egyesületnek azzal a kikötéssel, hogy több évi kamataiból a lengyeltóti járásban állatdíjazásokat fogantatosítson. A közgyűlés befejezése után társasbéd volt, melyen nagy hatást keltett gróf Hoyos egyesületi elnöknek Brodsky Károly erdőesokonyai tisztartóra mondott toasztja, ki már 50-ik szolgálati évet töltötte be egészséggben.

A Hontmegyei Gazdasági Egyesület Ivánka István elnöklésével tartott ülésén öröm-

mel vették tudomásul, hogy a vármegye részére önálló gazdasági felügyelőséget szerveztek. Elhatározta a választmány, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz a Pool-szerződés haladéktalan felbontása érdekében. Szükségesnek mondták, hogy a tenyészállatok összeírásánál ezentúl járásokon két községben a járási állatorvos, mint ellenőrző közeg vegyen részt. Ezzel megakadályozni vélik azt a visszaélést, hogy az összeírások alkalmával a községek a tenyésztehenek nagy részét csupán az üszőborjuknak iratják be, nehogy a község több bika tartására kényserítették.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület Dr. Kállay Zoltán főispán elnöklésével f. hó 11-én Egerben ülést tartott. Tudomásul vették, hogy a földmivelésügyi miniszter államsegélyt utalt ki adminisztratív dolgokra és az egri gyümölcsfatelevezési czéljaira. Elhatározta a gazdasági egyesület, hogy állami támogatással kísérleteket folytat kukoriczafajok nemesítésére, Recskén pedig augusztus hó 27-én nagyobb szabású ló-díjazást rendez.

A Nyugatmagyarországi Földmivelési Gazdasági Egyesülete Sopronban, 1911. évi június hó 25-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor, az új kertben (Erzsébet-liget) VI. rendes közgyűlését tartja meg.

Szántásverseny a kolozs megyei Bogártelkén. Az E. G. E. kolozs megyei gazdasági szakosztály karöltve a bogártelki gazdakörrel és az erdélyrészi Miniszteri Kirendeltség támogatásával jól sikerült ekepróbát és szántóversenyt rendezett június hó 18-án Bogártelkén. Legjobb szántottak Ferencz György, Ferencz István és Nagyótv András, valamennyi a mosoni Kühne czég S. A. jel. ekéjével.

Az olasz életbiztosítás monopoliuma ellen hir szerint több állam diplomáciai képviselője, közöttük Magyarország és Ausztria is memorandummal fordult az olasz kormányhoz. Valószínű, hogy a törvényjavaslat szigorú és a külföldi intézeteket sújtó rendelkezéseinek enyhítését kéri benne. A sikerrel bizonyára meg volnának elégedve, ha az olasz állam az érdekelteket némi kártérítésben részesítené. Kíváncsiak vagyunk mikor fogja a mi államunk végre ezt a jövedelmező vállalatok monopolizálni. Sok az adó, és a jövedelmező monopoliúmnak nem aknázza ki a kormány. Persze, nincsen tere a gazdákat ezzel a monopoliúmmal sújtani. Kereskedelmi ág és hands off!

A gazdaságok szénszükségletének beszerzése Minden évben ismétlődő jelenség a nagy kocsihány a Máv.-nál és az ennek következtében felmerülő torlódás az őszi idényben, amidőn a gabonaszállításokon kívül a cukorrépa tömeges elfuvarozása is megkezdődik. A cukorrépával bevetett terület az idén mintegy 20 százalékkal több a tavalyinál és elég jó termést ígér, azonkívül a rayonok határvonalai nagyrészt felszabadultak, mire a cukorrépát nagyobb távolságokra is fogják szállítani; így tehát nagyon valószínű, hogy az őszi kocsihány és torlódás a szokottnál is nagyobb lesz. Ezért felhívjuk a gazdákat figyelmét arra, hogy saját jól felfogott érdekükben szén, kokszt stb. tömegárúszükségletük fedezéséről még az őszi erős forgalom beállta előtt gondoskodjanak, lehetőleg mielőbb, nehogy a valószínűleg beálló őszi árutorlódás gazdasági (cséplés stb.), esetleg ipari üzemek fennakadást szenvedjenek.

Két cukorgyár versengése. Hatvaniék az ercsi-i cukorgyár létesítése ellen dolgoztak, ezt megorrolták Patzenhoferék s a hatvani gyár körzetében 20—30 fillérral magasabb árak mellett kötöttek répaszerződéseket. Természetes, ezen meg Hatvaniék ütköztek meg és ők is hasonlóan akartak volna cselekedni, de az ercsi-i rayonban nem tudtak új szerződéseket szerezni, mire kibékültek az ellenfelek, a gazdák szomorúságára, mert a magasabb répaáraktól immár elesnek.

Az Ampelologiai Intézet június 16-áról közli, hogy a Peronospora az elmúlt hét folyamán Moson, Komárom, Nyitra, Szabolcs és Berég vármegyékben is fellépett, ahol idáig még nem jelentkezett. Azonkívül Somogy, Vas, Fehér, Heves, Hajdu, Szolnok, Temes és Arad vármegyéknek idáig még megkímélt némely járásában is mutatkozott. Az elmúlt hét időjárását a normálisnál alacsonyabb hőmérséklet jellemzi, amely főképen a hét közepe táján határozottan hűvösre fordult. Csapadék nagy sőt igen nagy mennyiségben az Alföld és a Dunántul déli tájain fordult elő, hatalmasan átázlatva

a talajt. Veszedelmes nagy kiterjedésű köd és harmat nem igen volt, ami főképen az egész héten át tartott eleven légáramlásnak köszönhető. Ez vezette el a talajfelszínről a nyirkot és a lombsátor belsejéből az ide szorult párákat. A szél szüntével azonban a hűvös időjárás nagy veszedelmet hozhat, mert a fogékonyabbá vált szőlőben a szélesedő időjárással fellépő harmat esetleg köd is kedvez a Peronosporának. Azonkívül a közvetlenül előttünk álló hetek teljesen normális időjárás esetén is a pástás zivatarok és permeteges futó esők legerősebb ideje. Fokozódik a veszedelem azzáltal is, hogy a szőlő épen javában virágzik. Mindezt ajánlja az intézet, hogy a szőlőgazdák az egész országban teljes erővel karolják fel a védekezést, főleg pedig ne sajnálják az esőtől lemosott permetegyet elvirágzás után azonnal megújítani s néhány nappal később pedig a fűrtök gondos porozását végrehajtani, hogy a szőlők ebben a veszedelmes időben egy napig sem álljanak védtelenül. Védekezési útmutatást az Ampelologiai Intézet (Budapest II. Debrői-ut 15.) díjtalanul küld mindenkinek, aki levelezőlapon kéri.

Szőlők pusztulása Oroszországban. A krimi félsziget szőlőültetvényei mind elpusztultak a fellépett nagy szárazság következtében. 1887 óta ily pusztulásra nem volt példa a szőlőkben.

Pinczemesteri tanfolyam. A budafoki pinczemesteri tanfolyam október 1-én kezdődik. Célja elméletileg és főképp gyakorlatilag az okszerű pinczekezelésben képzett egyéneket nevelni. Felveszik azokat, akik előbb vinczellériskolát sikerrel végeztek, egészséges testalkatúak. A tanfolyam tandíjmentes, szegényebbek egész vagy fél ösztöndíjat kapnak. Az egész ösztöndíj havi ötven, a fél ösztöndíj havi huszonöt korona. Kérvényeket aug. hó 10-ig ahhoz a vinczellériskolához kell benyújtani, ahol az illető végső bizonyítványát kapta, de maga a kérvény a földmivelésügyi miniszterhez intézendő.

Egy szőlőtelep csődje. A kecskeméti törvényszék Weber Ede nagybirtokos, a Helveczia kecskeméti szőlőtelep tulajdonosa ellen saját kérelmére csődöt nyitott, Weber passzívái 400.000 koronát tesznek ki.

A kecskeméti konzervgyárat reorganizálják. Az Angol-Osztrák bank megszerezte a kecskeméti konzervgyár részvényeinek többségét. A bank a bozeni Rigler-féle konzervgyárral közösen, reorganizálni fogja a magyar vállalatot, a melynek üzeme körülbelül egy esztendő óta szünetel.

Védekezés a gyümölcsösök pusztulása ellen. Gyümölcstermésünk sem mennyiségre, sem minőségre nem kielégítő. A rossz termésnek oka sokféle. Így pl. az almafákat, — két megye kivételével — már évek óta a vértetű szipolyozza. Az almát és körtét ezenkívül még a Fusielladium nevű gomba is károsítja, míg a legnagyobb veszedelmet a Monilia nevű gomba terjeszkedése okozza. Az alföldi homokvidéken öt-hat év óta ritka és drága lett a régen híres üveggye és miután e gomba a keseresnyét, szilvát sem kíméli, ezek termése is kevesebb és rosszabb, mint eddig volt. A legnagyobb pusztítás érte a kajszinbarackot, mely három év óta nemcsak kevesebb, de cukortartalomra nézve is gyengébb termést ad. E gomba annyira megtámadta tavaly a barackfákat, hogy maguk az idősebb fák pusztultak ki tavasszal. A több millió kár elhárítása végett a földmivelésügyi minisztériumban szaktanácskozást tartottak. Különösen két javaslat az, melynek elfogadására az értekezlet kiváló súlyt fektet. Az egyik a védekezésre vonatkozik, a nép kioktatás útján ingyenes népszerű szakmunkák által. A másik fontosabb javaslat pedig arra kéri a minisztert, hogy a vértetűre vonatkozó régebbi, valamint a most kiadandó és a Moniliára is vonatkozó rendeletet szigorúan hajtassa végre és ezt saját állami közgeivel ellenőriztesse.

A kecskeméti hatalmas méretű 10000 személyt kényelmesen befogadó kongresszusi pavillon és az 5000 méter asztallal és 10000 méter paddal felszerelt étkezési pavilloncsarnok impozáns konstrukciójával, tettszetős és művészies kivitelével Nagel Adolf budapesti czég sikerült alkotása volt.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga

parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-mérvényi és mérnöki) lebonyolítását és e czélra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kivánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézetet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatók. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizettetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható

APRÓK.

Deszkafedelű bódék kittje. A gazdaságban sokszor kénytelenek vagyunk fabódét használni, ha szilárd faépítésre nincs költségünk. Sőt fal építést befedni deszkafedéllel, ott, a hol drága a cserép vagy zsindey, szintén alkalmas. Azonban a deszkafedelnek az a hátránya, hogy az egymást fedő deszkalapok között rések, hézagok keletkeznek, a mikén az eső beszivárog, becsurog. Az egysorba, simán elhelyezett deszkalapokra szokás kátrányos papírost rakni, a mi néhány évig megóvjá az eső bejutását; azonban ezzel is baj van, különösen ha nem jól szögelik le, mert a szél leszakgatja. Németországi szaklapok a deszkafedelű építkezésekre igen alkalmas kitétt ajánlanak, melylyel a hézagokat bele lehet tömőszölni és a víz bejutásától meg lehet védeni az épület fedelét. Az illető kitétt kétféle módon készíthetjük. Az első mód a következő: jókora nagy fazékban aszталos enyvet főzünk, de nem oly sűrűre, mint azt az aszталos használja. Azután krétát jó finomra törünk össze és langyos vízben habarcsot készítünk belőle. Ezt a habarcsot belekeverjük a meleg enyvbe. Végre hogy a keverék kenésre alkalmas legyen, annyi fűrészporral kavargatjuk össze, míg sűrű nem lesz. A sársűrűségű pépet melegen kenjük a bódé deszkahézagai, repedései közé, mire az megszáradva kökeményen tölti be a hézagokat. A másik mód a következő: középnyagú bográcsban kátrányt melegítünk fel és jól összetört krétaport fűrészporral keverünk össze, amelyet aztán a kátrányba kavargatunk. Ezt a sűrű keveréket szintén jó melegen a hézagokba és repedésekbe kenjük, miáltal azok betömülnek. Mind a kétféle kit nagyon alkalmas és tartós hézagpótló anyag és megvédi a bódé fedelét a becsurgás ellen.

D. P. I.

Szunyogcsipés ellen a gyakorlati tapasztalásból ítélve, legjobb magát a csipő rovar szétnyomni a csipett helyen s annak nedvével dörzsölni be a sajgó-viszkető helyet, avagy egykét szunyogot elfogva, azt dörzsölni szét a csipés helyén.

A méhek rajzásának elkészítése. A méhek akkor fiasítanak szaporán, ha élelemben nem szenvednek hiányt, ami aztán szinte parancsképpen áll annak, a ki rajzást vár. Az idei akácvirágzás elég dús, elég kiadós volt, így nincs is panasz, hogy ne volna a méheknek elegendő tápláléka. Ha azonban olyan helyek is volnának, a hol az akácvirág is szűken volt, ott a rajzásra váró kasokban lévő méheket mesterségesen kell táplálni, mert megtörténik, hogy az amegy is szűkösön élő méh a fiasításokat kidobálja a kasokból.

Az etetést esténként végezzük. A bő táplálék se jó, mert ha sokat adunk, az üres sejtek megtelnek mézzel s ez a szaporodást gátolja. Elég egy etetésre egy evőkanálnyi méz.

Ha a méhek kasokban vannak és ha azok a kasok nagyok, vágjunk el belőlük néhány centiméternyit, mert mentől szorosabban vannak benne a méhek, a rajzás annál hamarabb várható. A keretes kaptárakat is megszükhethetjük, ha 1—2 pár üres keretet hátulról kiemelünk és az ablakot beljebb toljuk.

B.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten szilárdabb irányzat uralkodott és élénk fedezési vásárlások folytán a szeszárak 1 kor. ismét drágábban zárnak.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 178-178.50 kor. adózatlanul 59-59.50 kor. azonnali és -50-1 kor. drágábban későbbi szállításra.

Élesztőszesz adózva 177.50 kor. kelt el kisebb tételekben gyér forgalom mellett.

Denaturált szesz 47-47.50 kor. kelt el hordóval együtt kötésre és 47.50-48 kor. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről gyér volt az ajánlat és kontingens nyersszesz folyó termelési idényre 55-58 kor. kelt fix árban 2-2.50 kor. jegyzésen alól. Uj termelési idényre és több tétel jegyzésen alól talált vevőre.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 56-57 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Table with 2 columns: Item description and Price range. Includes Finomított szesz adózva (179-180 K), Élesztőszesz adózva (177.50-178 K), Nyers szesz adózva (177-177.50 K), Denaturált szesz (47-47.50 K).

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca, 1911. évi június 23-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekből 163 szekér réti széna, 4 szekér muhar, 16 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 17 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom élénk.

Arak q-ként fillérben a következők:

Régi széna 540-840, muhar 780-900, zsupszalma 440-560, alomszalma 360-420, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány 540-600, zabos-büköny —, lóhere 660-800 luczerna 640-760, köles — sarju — szalmaszecska —. Összes kocsiszám 208. Összes súly 249,600 kilogramm.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1911. június hó 22-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 7 fillérrel, az áprilisi buza 5 fillérrel, az októberi rozs 1 fillérrel, a júliusi tengeri 5 fillérrel, az ujtengeri 3 fillérrel emelkedett, az októberi zab ellenben 2 fillérrel gyöngült.

Eladatott:

O-buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78.5 kg. 27.55 K, 150 mm. 78 kg. 27.05 K, 250 mm. 78 kg. 26.50 K, felső, 100 mm. 77.8 kg. 26.90 K, 500 mm. 76.8 kg. 29.95 K.

Uj buza. Pestvidéki: 1000 mm. 76 kg. 24.80 K, aug. ér., 600 mm. 76 kg. 25.10 K, jul. ér.,

500 mm. 76 kg. 24.70 K, aug. ér. 1000 mm. 76 kg. 24.70 K, aug. ér.

Román: 5000 mm. 77 kg. 24.60 K, szept. ér. (VI. 21-éről), 3000 mm. 76 kg. 25.40 K, jul. ér., 3000 mm. 76 kg. 25.40 K., jul. ér.

Zab: 170 mm. 18.70 K, 100 mm. 18.95 K, 100 mm. 18.85 K, 100 mm. 18.85 K, 100 mm. 18.80 K. kpf., mellett.

Rozs: 200 mm. 18.40 K, kpf. mellett, par.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza októberre (24.12 K), Rozs októberre (18.84 K), Zab októberre (16.52 K), Tengeri júliusra (14.66 K), Repcze augusztusra (28.30 K).

Készáru-tőzsde 1911. június hó 21-én.

Large table with multiple columns: Fajta, Hektoliteronkénti súly ki- (100 kg), Hektoliteronkénti súly ki- (100 kg), Budapesti, Budapesti. Lists various goods like Buza, Rozs, Árpa, Zab, etc.

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 39.00, 1. sz. lángliszt 38.20, 2. sz. lángliszt 37.40, 3. sz. zsemlyelisz (kúlna) 36.60, 4. sz. zsemlyelisz 35.80, 5. sz. kenyérlisz, feh. 34.40, 6. sz. kenyér-

liszt 32.60, 7. sz. kenyérlisz, közép 31.00, rozslisz I. 29.00, rozslisz II. 27.00, rozslisz III. 18.40, korpa, finom 12.80, korpa, durva 12.80 K mm. Tengerelisz —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruaktárak és szövetségi gabonaktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1911. június 10 től 1911. június 17-ig.

Table with 5 columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri. Divided into sections: I. Készlet és forgalom, II. Az 1911. június hó 17-én megállapított készletek részletezése. Includes sub-sections A) Nyilvános áruaktárak and B) Szövetségi gabonaktárak.

Laptulajdonos és főszerkesztő: ORDÓDY LÁSZLÓ.

Felölös szerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

Társzerkesztő: FEHÉR ZOLTÁN.

Advertisement for Prausweller Janos watches. Features a clock face and text: 'Alapított 1847. Prausweller Janos', 'ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE'.

Advertisement for Klinger Henrik. Text: 'KLINGER HENRIK', '(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)', 'Budapest, V., Szabadság-tér 11.', 'lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT'.

Large advertisement for A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke. Text: 'A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke magyarországi vezér-képviselő: Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.', 'Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!', 'Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.'.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360— K
Tartalékok 2,401.687-53 „

Összesen: 4,383.047-53 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243-65 „
1902. „ „	59.782-26 „	1907. „ „	41.877-32 „
1903. „ „	109.331-73 „	1908. „ „	81.088-76 „
1904. „ „	72.438-23 „	1909. „ „	106.589-64 „
1905. „ „	61.730-60 „	1910. „ „	120.164-38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőleget egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőleget közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőleget pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Ujdonság!

Ujdonság!

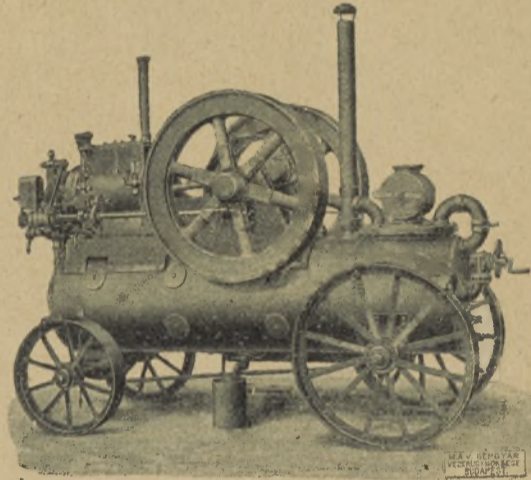
Legújabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szívgázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

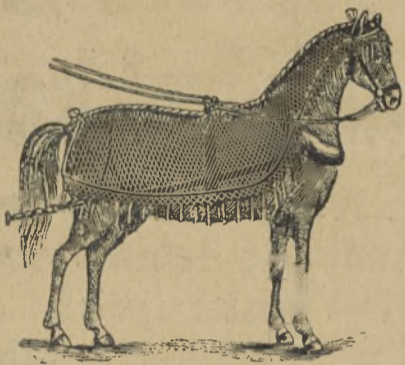

Tüzelés faszénrel és antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás ralóerőnként 480—500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

Mindenféle gazdasági kötéláru

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, rudaló, kender és kőcz (csepű), mindenféle háló és heveder (gurti), dohányzsineg és zsákzsineg,

angol manilla-fonál,

kévekötő, zsák és ponyva

legjobb minőségben, legolcsóbb engros árban a 27 év óta fennálló **Bleier és Weisz kötélgyártó cég**nél, Budapest, VII., Károly-körut 7. szám szereshető be.

Sürgönczim: „Kötélgyárak” — Telefonszám: 18—67.

54416/911. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalapnak a baranya vármegyei Páprád község határában lévő „Páprád pusztá” 488.947/1600 holdas birtokának **1911. évi október hó 1-től kezdődő 12 évre leendő bérbeadása** iránt az alulirott miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. sz.) **1911. évi július hó 10-ik napján, déli 12 órakor** zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulirott miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb **1911. évi július hó 10-én, délelőtt 10 óráig nyújtandók be.** A borítékon jelzendő „Ajánlat a páprádi bérletre”. Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 1500 K, vagy készpénz-

ben, vagy biztosítékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a közalaptványi közp. pénztárnál teendők le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számithatnak. A kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyancsak a kik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármi ezimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták s a jelenleg érvényben levő szerződések a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (Hold-utca 16. sz.) a pécsváradi kir. közalaptványi felügyelőségénél és a vajszlói kir. közalap. erdőgondnokságnál is a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1911. június havában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

AMERIKA LEGBECSESEBB AJÁNDÉKA EUROPÁNAK

Ujdonság: **Tárcsásboronák
hullámos tányérokkal,**

melyek munkája ugy
forgatás, mint porhanyítás tekintetében
összehasonlíthatatlanul jobb és
tökéletesebb, mint a sima tányérosoké.

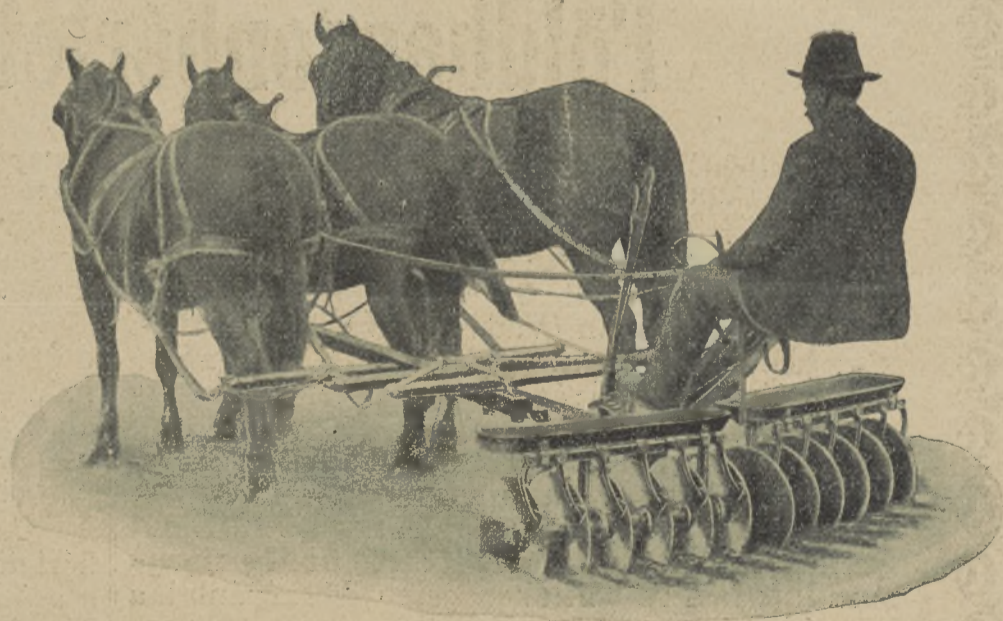
!! Jövő termését biztosítja, ha haladéktalanul hozzálát a tarló lebuktatásához !!

A tarlópántásnak legjobb és legczélszerűbb eszköze a

hullámos tárcsásborona,

mert ezzel végezhetjük
leggyorsabban és leg-
gazdaságosabb módon a
≡ tarló feltörését. ≡

A legszilárdabb és legtöké-
letesebb tárcsásboronák

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz

főraktárában

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-u. 68 kaphatók.

Árajánlattal készséggel szolgálunk.

☛ Tárcsásboronáink utolérhetetlen tökéletes szerkezetét bizonyítja, hogy már a forgalom-
ban levő sok ezer és ezer darab minden talajon a legnagyobb megelégedésre dolgozik. ☛

ELADÓ BIRTOK.

Elköltözés folytán Gömör megyében, Tornalya vasuti állomástól kőttal 15 kmnyi távolságra fekvő, Pusztá-Ilonahalma nevű igen szép birtok, melynek területe **978 magyar hold** és áll 320 hold erdő és legelőből, igen szép uri lakással és parkkal, kitűnő gazdasági épületekkel, 6000 drb termő gyümölcsfával, teljes élő és holt felszereléssel, vetésekkel, amelyekből az őszi vetés 72 hold, a tavaszi vetés 185 hold s ebből 102 hold kalászos, 42 hold lóhere, 6 hold répa, 35 hold szegődményes és aratók kukoriczája, 63 hold pedig fekete ugar; továbbá egy négy lóerejű kétéves állami gőzgép cséplővel és elevátorral s egyéb mindenféle felszereléssel, akár egy tagban, akár pedig parcellázva, magyar holdanként 300 korona árban **a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett** eladó. Megjegyeztetik, hogy 300 korona magyar holdankénti árban **az összes vetés, élő és holt felszerelés is** bennfoglaltatik.

Komoly reflektánsok junius hó, 20-ig forduljanak az Agrár takarékpénztár részvénytársasághoz Egerben.

HA ÖN
EGY **GAZDASÁGOS**
ÜZEMBIZTOS =
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYŰ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETTET
ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI ÓHAJTUGY,
FORDULJON MEGKERESÉSSEL
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.
MEZŐGAZDASÁGI ÉS PARI GÉPKERESKEDELMI
VALLALATHOZ, MELY CÉGFEJLESZTÉSRE ÁRJEGYZÉKE T
ÉS KÖLTSEGVETÉST DIJMENTESEN KÜLD MEG.

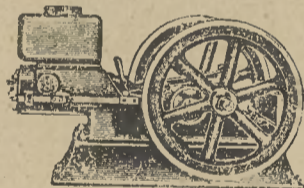

Rudolf Testvérek

Első magyar-osztrák
mechanikai juta-kötélárnyár
LIGETFALU-POZSONY.

Telefon 683. □ □ Telefon 812.
Sürgőnyozim: Rudolf Ligetfalu.

Különlegességi gyár zsákmadzagban, kévektőben, szalma- és csomagoló-, kocsí- (Waggon) kötelekben és henteszernákban, valamint mindennemű juta-kötőanya-
***** gokban. *****
Nagy szállítóképesség! Olcsó árak!

Waterloo benzine motor

eredeti amerikai
2 HP compl. K 1200.—
4 HP " K 2000.—
6 HP " K 2900.—
8 HP " K 3800.—
12 HP " K 5200.—
bérmentve bármely magyarországi állomásig, beleértve a csővezeték és szerelést. — **Dénes B.** motorspecialista
Szállít: **Dénes B.** Budapest, V., Lipót-körút 15.— Kézipénzfizetésnél 10% scontó. **Kereskedők** magas engedélyt élveznek. — **Árjegyzék** ingyen és bérmentesen.

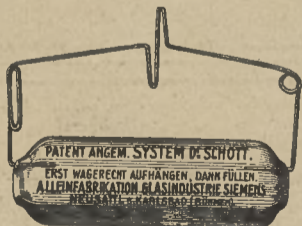
Magyar tenyészvikák

kaphatók:
Gróf Teleki Arvéd
uradalmában, posta:
Koncza.

Dr. Schott-rendszerű molyfogó-üvegek

a széna-, a szőlő-moly és más molyfajták, a mező- és erdőgazdaság kártevő rovarainak fogására berendezve. Ez idő szerint ezen üvegek a gyakorlati és tudományos tapasztalatok alapján szerkesztett legjobb molyfogók.

A molyfogó üvegek
horganyozott drótból készült akasztókkal vannak ellátva.

A széna- és szőlő-moly nagyban fogására készült üvegek.

Hengeres alak, kétoldalú, egymással szemközt fekvő nyílásai révén üvegmegtakarítással járó kettős foghatással bír. Riezlingszinü, áttetsző és fényes üveg. A dróttaszító karokra és drótra egyaránt alkalmazható.

Minták rendelkezésre állanak.

Az üvegek ára 100 darabonként 12.— K ab gyár.

Egyedüli gyártók Ausztria és Magyarország részére:

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie
vormals Friedr. Siemens
Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

PERMANIT

legjobb tetőfedő-lemez

Előnyei: } mázolást nem igényel,
} nem csepeg,
} vízátthatlan,
} tűzbiztos,
} kátránymentes,
} szagtalan.

Szigetelő-képessége jelenlényen, tehát deszkázatok borításának szigetelésére sikeresen alkalmazható.

T o v á b b á:

Kátránymentes GLORIA cementaszfalt fedéllemez

Kátrány papirlemez	Golorit piros fedéllemez
Elszigetelőlemezek ólombetéttel	Hővédő elszigetelő-anyag
Carbolineum, Carbolsav	Szurokfáklya

Vállalnak: Fedéllemez- és facementtetőzéseket.

Aszfaltmunkálatokat természetes aszfalttal.

POSNANSKY és STRELITZ

BUDAPEST, V. ker., Lipót-körút 27. sz.

TELEFON 28-29. Gyár: ERZSÉBETFALVA. TELEFON 28-29.

281/911. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesületnél f. évi augusztus 1-én betöltendő

segédtitkári állásra

ezennel pályázat hirdettetik.

Az állással évi 1200 korona fizetés és 480 korona laktér jár, megfelelő mellékjövédellel.

A pályázóktól megkívánatik, hogy valamely gazdasági akadémiát (gazd. tanintézetet) jó sikerrel végezték legyen, gazdasági praxissal birjanak, németül tudjanak, szőlőkezelésben lehetőleg jártasak legyenek.

A sajtókezüleg irt pályázati kérvények f. évi július 10-ig az alábbi címre küldendők:

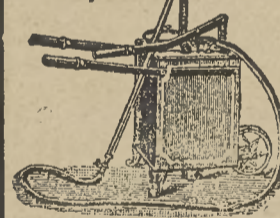
Sopronmegyei Gazdasági Egyesület, Sopron.

A Heller-féle

„KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Segnagobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **töb- bet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.

Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó „Felsőszunyoghi“ gazdaság 2316 hold 206 □ öl, Pestmegye, vasuti állomás: Kiskunlaczháza, 1912. évi október 1-től 12 évi időtartamra haszonbérbe adatik. Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával 1911. évi július hó 31-ig alulírott főtitárséghez nyújtandók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve, 1911 május havában.

Cs. és Kir. Uradalmi Főtitárség

Grassl

cs. és Kir. főtitárség.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötelek, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon:
35—92.

Szüksége van

egy vadászati, sport, kerti vagy önvédelmi **fegyverre**? Akkor kérje a 42. számú árjegyzéket az egész világon ismert, legszolidabb fegyvergyártól: **A. Antonitsch, Ferlach, Kärnten**. Átalakított Wernli-féle gyalogsági fegyverek karabíner formára, kipróbálva 12.—korona. Ugyanílyan serétlövés kaliberrel 13.50 korona. 100 golyó-patron 15.—korona. 100 serét-patron 9.—korona.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírt szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel gépgyárban, Győrött**

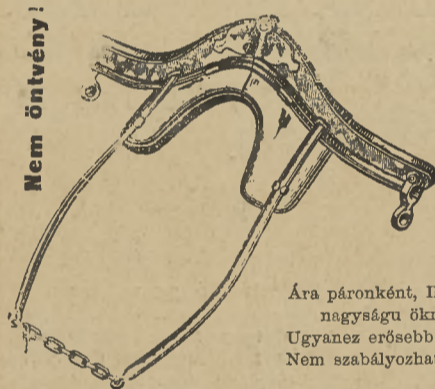
**Elsőrendű
kartellen kívüli
17-18%
szuperfoszfát**

kapható

Rosenberg Adolf
nagykereskedőnél

Bácsalmás.

Kérjen ajánlatot.

Nem öntvény!

Nemcsak három nagyságra szabályozható, hanem a legkönnyebb és legtartósabb a legújabb találmányu

pánczél-járom
marhák részére.

Ára páronként, II. szám, szabályozható, közép-nagyságu ökrök részére ... kor. 17.50
Ugyanez erősebb ökrök részére ... " 18.50
Nem szabályozható, tehének részére " 16.—

Megrendelhető:

Nem öntvény!
Nejedlo & Pavlista, Prag VIII.

A PERONOSPORA ELLEN

idejében **permetezzünk**

valódi Brixeni Kristály-Azurinnal

mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer, mint a kékkő-mészkeverék. **Kapható mindenütt. — Kérjen ingyen prospektust.**

Magyarországi **Molnár M. és Társai**

főraktár: műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése

Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.

Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

A **Böhm-féle**

sertéstakarmány és takarmány-mész malacznevelésre nélkülözhetetlen,

mert a szervezetet edzi, a betegségek iránt azt ellenállóvá teszi, a **gyors fejlődést** elősegíti, a **csontozatot erősíti.** — Ára 100 kg.-ként K 23.— ab gyár. Nagyobb vételnél külön árajánlattal szolgálunk. — Kitűnően beváltak még:

a **fácán- és csibeeelés**: 5 kg. bérmentve ... K 3.—

50 " ab gyár ... " 20.—

a **baromfitakarmány**: 5 kg. bérmentve ... " 2.70

50 " ab gyár ... " 19.—

az **eblepény**: 5 kg. bérmentve ... " 3.—

50 " ab gyár ... " 20.—

Mintákkal és utasításokkal szívesen szolgál: **Böhm Ferencz és Ede**

magyar szabadalmazott műtakarmány gyára

Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30/a sz.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Zombor.

LŐHEREFÉJTŐ GÉPEK
EGYSZERŰSÉGGEL
TISZTÍT SZERKEZETTEL 50% 125%
L. SZÉLESEGIG G. ZGÉP M. T. K. S. JÁRGÁNY SHAJTÁSRA

**SZABADALMAZOTT
EGYESÍTETT
LŐHERÉCSÉPLŐ
FÉJTŐ-ES-TISZTÍTÓ
GÉP**

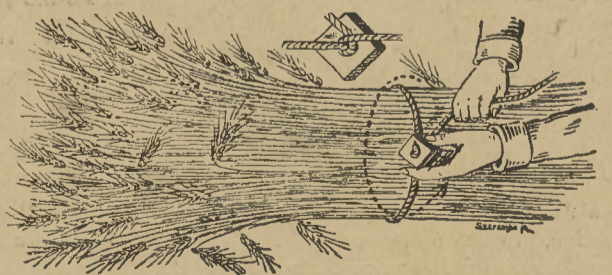
OLCSÓÁRAK
KEZELŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK
ÁRJEJYZÉKET
FELHÍVÁSRA
IJMENTESEN

Szücs Ödön
— BUDAPEST —
VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszvek Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a legszolidabb alapon.

KOBLINGER
GYŰJTA
FOTÓGRAPHIAI-MŰNTEZÉS
BUDAPEST, VII.
CSÉNGER-UTCA 22

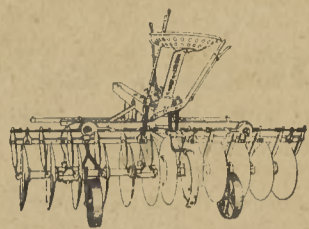
1892
Készít CLICHÉKET
MŰVEK
POLYORATON ARJEGYZÉKEN
ÉS Művészen készítés
TEVEEN
Művésztanulmányok készíttetésére

KÉVEKÖTELEKET

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve, készít és szállít elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron

HELLE O. kötélárugyár
Pozsony, Eötvös-utca 6.

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

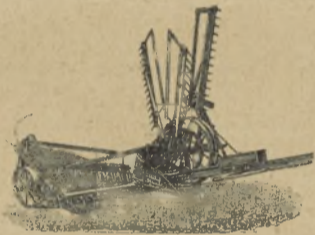
amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő
aratógépeink

a legjobbaknak
vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk
árjegyzéket, költségvetést.

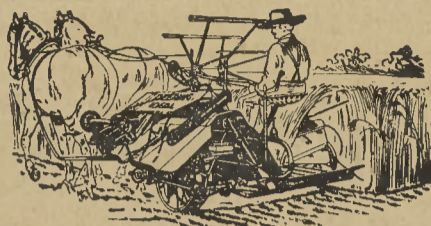
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

„Deering“-féle kévekötő-aratógép.

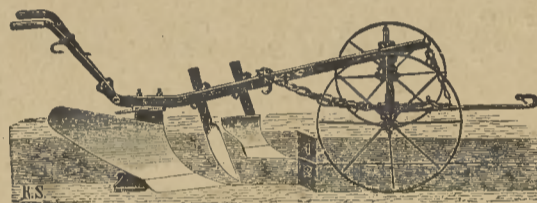
továbbá a valódi „Sack“-
féle ekék, vetőgépek,
grubberek, boronák,
valamint kitűnő szőlőmi-
velési eszközök, ugy-
szintén javított eredeti
„WESTFALIA“
műtrágyaszórógépek,
nemkülönben legkitűnőbb
szecskavágó- és répa-
vágógépek, eredeti ame-

rikai Deering-féle eredeti ame-
rikai kévekötő-arató-gé-
pek, marokrakó-arató-
gépek, gyűjtőgépek, fü-
kaszálógépek és tárcsás-
boronák

legkitűnőbb minőségben,

„Deering“-féle fükaszálógép.

Valódi SACK-fele aczéléke.

rikai OHIO
kukoriczászár-
tépőgépek (Schred-
der), Kayser-féle
gabonacentrifu-
gák, „APOLLO“
meszelő- és per-
metezőgépek,

szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelső-
rendű gépek és eszközök.

THE JOHNSTON HARVESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti a világ legtökéletesebb fükaszálóit, széna-
gyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.

Elsőrendű anyag, feltétlenül meg-
bizható szerkezet, csekély vonóerőszük-
séglet, olcsó árak.

A specziális magyar viszo-
nyokra alkalmazott Johnston
aratógépek dőlt és kuszált
gabonákban is jó munkát vé-
geznek.

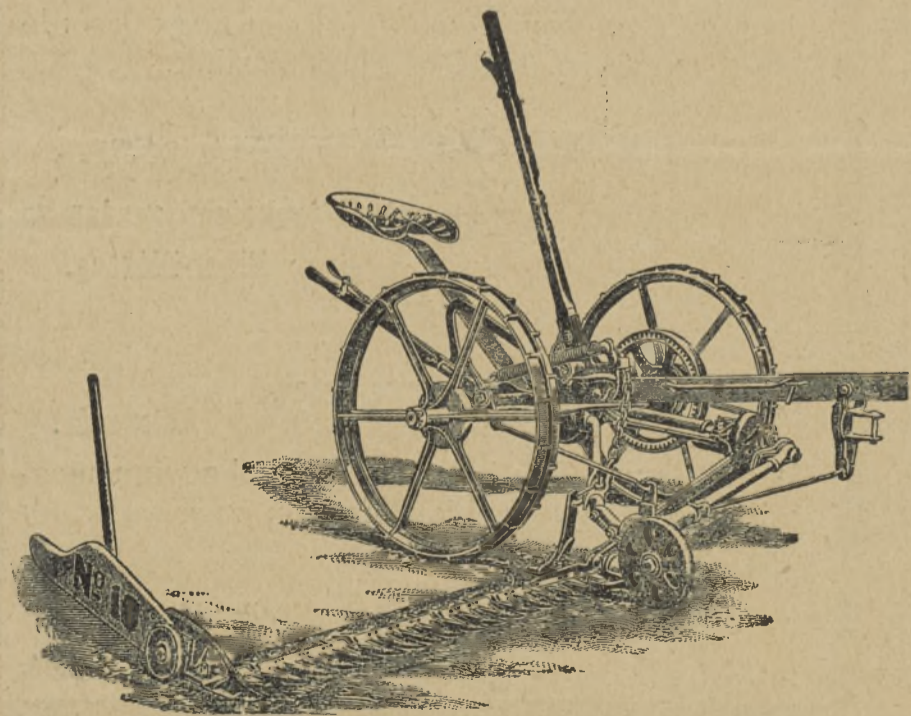
Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**,
 épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
 elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszinte mindenféle üzlet és gazdasági kocsik készítése.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

A mi modern berendezésű különleges gyártelepünk

40 év óta az első helyen áll

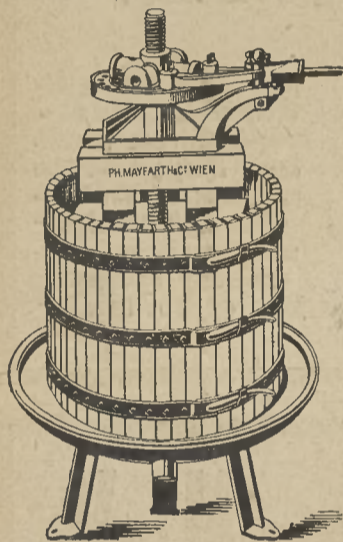
az összes présjárák között és a szakköröknél a legjobb hírnévnek örvend.

Kérje a 357. számú katalógust a bor- és gyümölcsprésekről, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőmorzsoló- és lebegyöző-gépekről.

Több mint 680 kitüntetés, első díj stb.

Ph. Mayfarth & Co.

Wien, II., Taborstrasse 71. Képviselek keresetnek.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

MEGJELENT a Kodolányi-féle 1911. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle gépen készül.** A jövedelmező homokértékesítéshez szükséges összes gépeket és formákat falitégglák, ürtömbök, padlólapok, csövek, lépcsőfokok, vályuk stb. előállítására készít különleges ségi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú brosurá ingyen.

Nyitra megyében

ca 700 holdas birtok, szeszgyárral, jutányos árban **eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodája

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166—66.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját villamvilágítása és vízvezetéke, melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés
 ingyen és
 bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villamossági vállalat,
 Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

Tekintetes

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor Ferencz urnak

Kolozsvár.

Szivesen tudatom, hogy a 10 drb ökörral meg vagyok elégedve; — más alkalommal is szándékom lesz felkeresni azon reményben, hogy hasonló kifogástalan kiszolgálásban lesz részünk.

Kiváló tisztelettel

Dr. Szabó József
 jankafalvi gazdasága
 Bihar-Diószeg.

Tekintetes

Fodor Ferencz urnak

Kolozsvár.

A télen szállított ökörről nem hagyom megemlítetlen, hogy azokkal nagyon meg vagyunk elégedve.

Tisztelettel

1911. Május

Góth, titkár

Baranya-szt.-Lőrinczi uradalom.

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél bővebb és változatosabb tartalommal. 51-ik évfolyam. Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill. Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 7. szám alatt.